

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

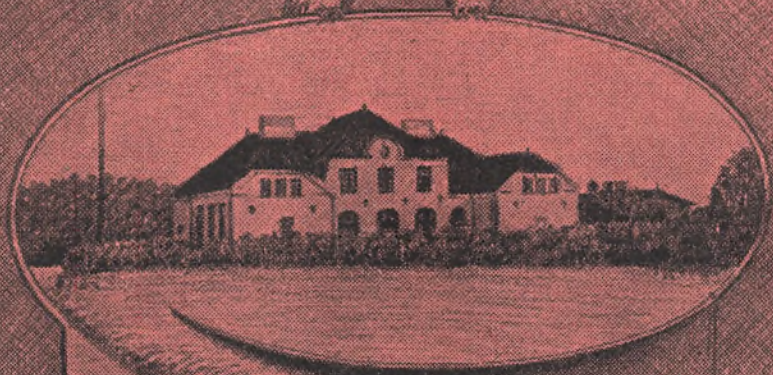
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Mr Lærer P Røn Christensen
Kristen Pillsvej 16
74 Charlottenlund

NISSUMSKÉ

OOBØGER

25. 1. 1907

27

NISSUMSKE AARBØGER

UDGIVET AF
NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION AF
CHR. M. CHRISTENSEN (17)

1944

M. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
STRUER 1945

INDHOLD

1. De trange Tiders Værdi for et Folk. Af Forstander <i>P. C. Gjelstrup</i>	5
2. Sognepræst J. P. Agger. Af <i>Chr. M. Christensen</i>	8
3. En bitte Faarehyrde. Af <i>E. Maarbjerger</i>	16
4. Det første Møde. Af <i>Steffen Steffensen</i>	23
5. En Jubilæumssang. Af <i>P. Degnbol</i>	30
6. Aaret, der svandt. Af Forst. <i>P. C. Gjelstrup</i> ..	31
7. 25 Aars Jubilarerne	37
8. Dimittenderne 1944	42
9. Af Aarets Dagbog	45

DE TRANGE TIDERS VÆRDI FOR ET FOLK

FOREDRAG HOLDT VED NR. NISSUM-NØRLEM UNGDOMSFØRENINGS
JULEFEST 1943

Af Forstander P. C. Gjelstrup

Trange Tider langsomt skrider, siger Brorson. Han giver gennem disse Ord Udtryk for det Taalmod, den Resignation, som de trange Tider kræver. Saadanne Tider har imidlertid ogsaa en anden og mere positiv Side. De er Moderskødet for de frugtbare Tider. Den Lov, at alt Liv fødes gennem Smerte, gælder ikke blot ved et lille Barns Fødsel, men ogsaa ved aandelige Værdiers Tilblivelse. Historiens lyse Perioder, fulde af Velvære og Medgang, har kun altfor ofte skabt Overmod, Nydel-

sessyge eller aandelig Indolens, mens det blev de trange Tider, der bragte de store Nybrud i det menneskelige Aandsliv.

Den Trøst, der ligger heri, kan vi, der i disse Aar oplever vort Fædrelands Ydmygelse og Nød, nok trænge til. Stirrer vi paa Øjeblikkets Danmark, vil vi let gribes af Mismod eller Bitterhed; derfor gælder det om at se ud over Nuet og lytte til de svundne Tiders Tale for derved at bevare vor Spændstighed, vor Udholdenhed og vort Haab. Saa vil Historien, den største af alle Læremestre, fortælle os, hvordan en Folkeulykke Gang paa Gang har affødt en aandelig Rigdom. Det følgende vil give tre Eksempler derpaa.

Det første Eksempel viser os, hvordan en Nødstid frembragte en *Haabets Sanger* af et mægtigt Vingefang. Vi befinder os paa det babyloniske Fangenskabs Tid, halvtredje Tusinde Aar tilbage i Tiden. I Forvejen var gaaet et i ydre Henseende ret lykkeligt Tidsrum for Israel. De lyse Kaar havde imidlertid skabt en Karikatur af Guds frygt og Fædrelandskærlighed i Folket. Guds frygten var kun et Dække over et verdsligt Liv, og Nationalfølelsen var blevet til en saadan Nationalforgudelse, at hele Samtiden haanede og forfulgte

Profeten Jeremias, en af de ædleste Fædrelandsvenner, der har levet, og det udelukkende, fordi han advarede mod den kommende Dom.

Og Dommen kom. Hovedstaden blev en Ruinhob, Templet blev plyndret, Landet hærgnet og Indbyggerne deporteret og lagt under Fremmedaag. En national Katastrofe som faa!

Da skete noget forunderligt. Folkets Aand rejste sig til nyt Liv, lutret under Nederlaget, og denne Nyskabelse samlede sig i en enkelt Personlighed, en Aandens Stormand i sjælden Grad. Hans Navn kender vi ikke, men hans Værk har vi, Esajasbogens Kap. 40—66 eller dog det væsentlige af disse Kapitler. Faa har set saa dybt som han i Lidelsens Gaade. Med al den digteriske Kraft, der staar til hans Raadighed, forkynnder han Lidelsens Værdi, dens Evne til at lutre og skabe nye Tider. For hans Blik hæver sig en kommende Skikkelse, Herrens lidende Tjener, der skønt uskyldig maa bære Spot, Sygdom og Martyrium, men som saa opstaar i kongelig Magt og opretter et Fredens og Rettens Rige, saaledes som det skildres i det berømte Kap. 53. Et andet Højdepunkt i Bogen har vi i Kap. 60, hvor Digteren henvender sig til sit fornædrede Folk og med stærke, straalende Farver maler Billedet af den Herlighed, det har i Vente:

Gør dig rede, bliv Lys,
Thi dit Lys er kommet,
Herrens Herlighed er oprundet over dig ...
Til din Øvrighed sætter jeg Fred,
Til Hersker over dig Retfærd ...
Ej mer skal Solen være dit Lys
Eller Maanen skinne for dig:
Herren skal være dit Lys for evigt ...
Dine Sørgedage har Ende.

Saaan blev denne navnløse Sanger Haabets Forkynnder for sin Samtid, ja for kommende Aartusinder. Utallige er de, der af hans Ord har øst Kraft og Trøst i Nødens Tid. Det kan vi ogsaa finde under den fejende Storm, der i disse Aar gaar hen over Verden og vort Fædreland.

★

Et Par Aartusinder frem i Tiden, og vi støder paa Trediveaarskrigen. Den er et Eksempel paa, hvordan en Nødstid kan føde baade *en stor Sanger* og *en stærk aandelig Bevægelse*.

Ogsaa her staar vi overfor en Folkeulykke. Forskellig Tro havde spaltet det tyske Folk; Landsmænd kom i Kamp mod

Landsmænd, fremmede Tropper drog hærgende gennem Riget, Pesten rasede, saa mange Landsbyer stod tomme, og Næringslivet gik i Staa. Da dette Mareridt efter en Menneskealders Forløb var forbi, var Tysklands Befolkning sunket til mindre end det halve. Det var en frygtelig Svækkelse af Nationen, baade politisk og økonomisk.

Og saa ser vi dog et rigt aandeligt Liv bryde frem af alt dette Mørke.

Først gik det som ved den babyloniske Landflygtighed: Ulykken skabte en Sanger, *Paul Gerhardt*, Tysklands største Salmedigter. Han kendte selv Krigens Gru; han havde oplevet at maatte flygte sammen med sine Bysbørn, da hans Fødeby blev stukket i Brand. Paa Baggrund af Tidens Prøvelser brød saa hans Salmetone frem, ren og skøn, og han blev i særlig Forstand en Troens Sanger, hvis Salmer den Dag i Dag er blandt de største Klenodier for alle lutherske Kristne, ja for mange reformerte med. Her er nogle af de mest kendte:

Nu hviler Mark og Enge (1648)
Her ser jeg da et Lam at gaa (1648)
Hvorledes skal jeg møde (1653)
Befal du dine Veje (1653)
Hjerte, løft din Glædes Vinger (1656)
Gak ud, min Sjæl, betragt med Flid (1656)
Er Gud for mig, saa træde (1656)
O Hoved, højt forhaanet (1656)

Det er meget paafaldende at se, hvordan alle disse Salmer hører hjemme i et meget kort Aaremaal, de otte Aar omkring Trediveaarskrigens Slutning i 1648. Fra disse otte Aar hidrører i det hele langt den største Del af Gerhardts Salmer, 85 af ialt 120. Man kan ikke tænke andet, end at dette digteriske Opvæld hænger sammen med Tidsforholdene, saaledes at Gerhardt gennem sin Salmedigtning har fundet Udløsning fra sin Sorg over Tidens Nød. Hvad han derved har faaet at kunne give kommende Tider i deres Trængsel, lader sig ikke sige.

Men Trediveaarskrigen bragte mere. I dens Kølvand fulgte den omfattende *pietistiske Vækkelse*, som, forberedt under og efter Krigen, brød frem omkring 1670 og bragte Frugtbarhed ind over det lutherske Kirkeliv i Tyskland og Norden. Nidkære Forkyndere og Sjælesørgere tog fat rundt om i Menighederne, filantropiske Stiftelser oprettedes, Folkeskolen tog sin Begyndelse, og den lutherske Hedningemission blev grundlagt. En stor Aktivitet og Virkelyst prægede hele

Bevægelsen; det var en Foraarstid for Kirken, men et Foraar, hvis første Spirer maa søges under Trediveaarskrigens Vintertsne.

Et Par Hundrede Aar frem i Tiden, Sceneforandring til Danmark, og vi har vort Fædrelands Ulykkesaar 1864. Af fødte Trediveaarskrigen en ny kristelig Strømning, saa giver 1864 et Bevis paa, hvordan et Nederlag kan uddybe *ikke blot det kristelige, men ogsaa det nationale Liv*.

1864 gjorde Danmark, der hidtil havde været et ikke uanseligt Led i den europæiske Helhed, til en Lilleputstat uden nogensomhelst politisk Indflydelse udadtil. Langt tungere var dog Tabet indadtil, den store Amputation, Folkelegemet kom ud for gennem Tabet af det gamle Grænseland. Man kunde tro, at alt dette maatte lamme Nationen for mange Aar, men det skete ikke, tværtimod.

I Kirkens Liv kom der ny Grøde. *Højskolebevægelsen* tog Fart og blev en Opdrager til dansk Kristendom for store Dele af Landets Ungdom. Samtidig blev *Indre Mission*, der var kommet til Verden et Par Aar før Krigen i stor Ubemærkethed, til en landsomspændende Bevægelse, i hvis Spor fulgte Vækkelse og kristelig Ansvarsbevidsthed. Mellem alt dette og 1864 er der en nær Forbindelse; baade Højskolens og Indre Missions Mænd havde gennemlevet Ulykkesaaret, og det havde tændt i dem en Flamme, der aldrig sluktes, og som drev dem til at tjene deres Land ved at øve Kirkens Gerning i det.

Her staar vi ved det andet, Udløsningen af de nationale Kræfter efter 1864. *Hedesagen* blev taget op under Mottoet »Hvad udadtil tabtes, skal indadtil vindes«. *Andelssagen* lærte den danske Bonde at løfte i Flok og derved ganske anderledes end før at udnytte Landets økonomiske Muligheder. Og i *det tabte Land* bestod vore Landsmænd Ildprøven og befæstedes i Troskaben mod Fædrenes Arv, de fik derved Holdning og Rankhed.

I den allerædleste Form træder Værdierne fra 1864 os i Møde der, hvor det kristelige og det nationale smeltede sammen i en uddybet og rensset Fædrelandskærlighed. Det kan vel ikke nægtes, at den stærke nationale Bølge mellem de to slesvigske Krige havde i sig en Islæt af Overmod og Selvglæde, men heroverfor virkede Nederlaget som en lutrende Ild. Vi finder dette hos Johs. Helms, naar han synger: »Hver Glans, hver Plet vil jeg bære, som falder paa Danmarks Navn«.

og hos Paludan-Müller i hans Sang om Mænd med faste Hjerter og fromme, stærke Kvinder som Danmarks Maal. En særlig Plads i denne Selvbesindelse indtager *D. G. Monrad*, der som Førsteminister stod ved Roret i 1864. Han følte bagefter sit Ansvar for Ulykken som en uhyre Vægt paa sit Sind; en dyb Sorg over at være kommet til kort fyldte ham, og han lededes derved til en Kredsen Resten af sit Liv om den femte Bøn: Forlad os vor Skyld. Saaledes blev for ham Nederlaget til en Skole, hvor han lærte at gaa ind under sin Skyld og derved mere uselvvisk end før at tjene sit Land. De bedste af hans samtidige følte som han, og deraf udsprang deres trofaste Arbejde paa at bygge Fædrelandet op paa en sandere og fastere Grundvold end før.

Det vilde være let at forøge de tre Eksempler, der her er draget frem, med flere, og Historien vil, eftersom den skrider frem, selv lægge nye til. Det er imidlertid overflødigt at blive ved; Hovedlinjen ligger allerede klart for Dagen. Og Hovedlinjen er den, at vi i Folkets trange Tider ikke skal mistvivle, men tage Prøvelserne som en Tugt og Spore og aldrig glemme det gamle Ord: *per aspera ad astra* — ad stenede Veje til Stjernerne.

SOGNEPRÆST J. P. AGGER

Af Chr. M. Christensen (17)

Naar man Søndag efter Søndag sidder i Nr. Nissum Kirke og har gjort det i Aarevis, lærer man lidt efter lidt at holde af det i Udseende kølige Rum med de høje, hvide Vægge og de tunge, tykke Mure. Kun naar Solen staar varm og stærk ind ad de smaarudede Vinduer, fyldes Kor og Skib af en venlig Varme trods det mørke, sværtede Bjælkeloft.

Da kan det ske, at ens Sind levende føler sig forbundet med de Slægter, som igennem Aarhundrederne har haft deres Plads indenfor de samme solide, stærke Mure, der ogsaa giver os Ly og Læ, saa at Hviledagens Fred og Stilhed kan faa Lov at sænke sig i vore Sjæle.

Herkom de og søgte Trøst og Husvalelse, naar Sorgen havde banket paa deres Dør, eller Syndernes Byrde var ved at vokse dem over Hovedet. Dog kunde det ogsaa ske, at de kun slog en Time eller to ihjel her, naar de kun kom af Tvang, sløve og ligegyldige, saa at Salmesang og Bøn og Præstens Prædiken forgæves bankede paa kolde, haarde Hjerter.

Hvordan det nu end forholdt sig, har deres Øjne atter og atter været hæftet paa den gamle Altertavle, der ogsaa fryder

Sognepræst Jens Peter Agger

vort Blik, selv om der var Tider, da de stærke, prægtige Renæssancefarver var skjult bag et hyllende Dække. Og de har knælet for det samme Alter, hvor ogsaa vi kan hente Styrke og Mod hos Herren selv ved at nyde hans hellige Legeme og Blod.

Deres unge Kvinder har som nu staaet for den samme Font med deres smaa og har holdt dem over Daabens Vande og

Nr. Nissum Kirke indvendig

hørt de livsalige Ord, der gav dem Indgang i Guds evige Rige.

Maaske ens Blik da ogsaa strejfer den tunge, brune Tavle med Navnene paa dem, som siden Reformationen har tjent i denne Menighed. De flestes Gang og Gerning er glemt; men endnu lever Minderne om nogle af dem i glade, taknemmelige Sind.

Personligt har jeg kun kendt to af disse Præstemænd, den nuværende Indehaver af Embedet og hans Forgænger, Sognepræst *Jens Peter Agger*, der virkede her i Aarene 1914—26. Jeg ved, at netop Mindet om hans Tjeneste i Nr. Nissum Menighed er usædvanlig levende i mange Hjerter, og derfor skulde den efterfølgende korte Skildring være med til at styrke disse Minder om den tro og ydmyg Kirkens Tjener.

Pastor Agger var ud af en stor og anset Proprietærslægt,

der i over et Aarhundrede har levet paa Lemvigegnen. I 1807 kom Mads Jensen Agger rejsende fra Borris og købte Vadskærgaard i Tørring for 10.600 Rdl. Han, der er Pastor Aggers Oldefader, var en meget dygtig Landmand, som i de forvort Land saa trange Aar ved »Overblik, Flid, Udholdenhed, Nøjsomhed og den Beregningens Kunst, der kan kigge ind i Fremtiden«, forstod at varetage sin Gerning paa en saadan Maade, at han klarede Skær, som adskillige strandede paa.

En af hans Sønner, der boede paa Kallesøgaard i Tørring, blev Fader til Skolelærer Mads Agger. Denne tog Eksamen fra Ranum Seminarium i 1853, var en Tid Huslærer paa Rammegaard, derefter Lærer i Hodsager fra 1856. I denne Skole fødtes Jens Peter Agger den 4. Maj nævnte Aar.

Formodentlig har Proprietær Høegh paa Rammegaard haft en Finger med i Spillet, da Lærer Agger i 1861 kaldedes til Embede i Ramme.

I Skolen der voksede en stor Børneflokk op. Hjemmet var meget gæstfrit mod den anselige Omgangskreds, som sluttede op om det. Følgen var, at der ofte var Smalhans til Stede. Jens Peter maatte hjælpe sin Mor, Mariane Jensen fra V. Balbeby i Tørring, med husligt Arbejde, hvad han fandt forsmædeligt for en Dreng. Naar Kortene blev brugt flittigt om Aftenen, maatte han stoppe og tænde Mændenes Piber. Nogen meningsløs Bestilling har det ikke været, især da Proprietær Høegh, der var Stangæst, var slem til at savle.

Noget Hængehoved har Jens Peter ikke været. Engang da Faderen havde Besøg af den lille Lærer Nørgaard fra Nr. Nissum vestre Skole, og denne havde anbragt sine Støvler i Gangen, fandt han, at de passede ham saa fortræffeligt, at han maatte prøve dem paa en længere Tur. Da Lærer Nørgaard agtede sig hjem og derfor havde Brug for sine Fodfutteraler, var baade de og Drengen borte.

Pastor Agger fortalte med Glæde om, hvordan han ofte i længere Tid besøgte sin Farfar i Tørring. Den gamle, der levede ensomt og selv sørgede for sin Husholdning, var en Elsker af Brorsons Salmeskat og sang ofte Salme efter Salme for sig selv. Han gjorde ved sit fromme Liv et stærkt Indtryk paa Drengen.

I Ramme Skole skete der en afgørende Vending i mange Forhold, da først Faderen og senere Moderen, der var en stærk Karakter, blev omvendt. Det har ikke været let for Lærereparret. Nu maatte der tages Afstand fra Kortspil og Selskabelighed under de hidtidige Former. Proprietær Høegh var rasende,

og Forholdene blev saa brogede, at Lærer Agger besluttede at søge andet Embede.

En skønne Dag blev Jens Peter sendt af Sted den lange Vej til Ølby ved Struer. Hos Sogneraadformanden skulde han skaffe Besked om, hvorvidt Faderen var indstillet til et ledigt Embede der eller ej.

»Du kan hilse din Far og sige, at han skal nok faa Embedet«. Med den Besked travede Drengen hjem igen, og i 1871 flyttede Familien da Teltpælene mod Øst.

Det maa have været kort Tid efter dette, at Jens Peter var med sin Far til et Møde i Hjern, hvor der blev talt over Ordet fra Luk. 7, 40: »Simon, jeg har noget at sige dig«. Det Ord glemte han aldrig.

Da Spørgsmaalet om en Livsstilling blev brændende, havde Jens Peter størst Lyst til at blive Præst; men Faderens økonomiske Omstændigheder tillod ham ikke at lade Sønnen gaa den Vej. Han blev derimod sendt til Ranum, hvorfra han tog Lærereksamen med 1. Karakter i 1876, 20 Aar gammel.

Umiddelbart derefter overtog han en Stilling som Lærer ved Ask Højskole og beholdt den i 1½ Aar. Her lærte han sin tilkommende Hustru, Forstanderens Datter, Marie Christensen, at kende. Hans Ønske om at blive Præst styrkedes. En fornyet Henvendelse til Faderen i Ølby førte med sig, at denne fik rejst et rentefrit Laan hos nogle af sine rige Slægtninge, og nu gik Turen til Hovedstaden. En Hjælp til Afholdelse af sine Udgifter fik han ved at undervise i v. Westens Skole, og i 1886 bestod han theologisk Embedseksamen.

Paa denne Tid var der Præstemangel i Danmark, og den unge Kandidat fik Tilbud paa 3 Embeder, iblandt hvilke han valgte *Bølling og Sædding* ved Skjern og overtog det straks.

I sin Tiltrædelsesprædiken udtalte han, at han stod uden for Partierne, men vilde prædike Synd og Naade. Det første kom ikke til at gælde i Præstens hele Levetid; for han blev en tro Ven af Indre Mission. Det andet blev derimod Hovedtemaet for al Pastor Aggers Prædiken.

Kort Tid efter Indsættelsen holdt han Bryllup med Marie Christensen, der blev ham en trofast og god Hustru.

Kirkegangen var udmærket, og snart begyndte de unge Præstefolk at holde Møder i deres Hjem. Nyt aandeligt Liv brød frem, særlig blandt Ungdommen, og Modstanden voksede, navnlig ledet af en større Gaardmand med en noget despotisk Natur.

I 1890 flyttede Præstefolkene til *Hygum og Hove* ved Lem-

vig. Fra denne Tid giver pens. Lærer J. Gr. Pinholt, der var Lærer i Hove, følgende interessante Karakteristik af Pastor Agger: »Denne var Moe om igen i Henseende til skarpe og dømmende Prædikener; men der var den herlige Forskel for den, der som Degn var nødt til ved enhver Lejlighed at høre ham, at denne virkelig begavede Talers flot holdte, overlegne, fortrinligt ordnede Prædikener var spækket med indgaaende praktisk Kendskab til Landbolivets hemmelige og aabenbare Foreteelser og krydret med en Rigdom af Kraftudtryk, glimrende varieret, ligesom de forskellige Ugudeligheder, der i Menigheden øvedes, gennem Sladder til ham, pirrende for Tilhørerne, stadigt udluftedes fra Prædikestolen og ikke mindst i Skriftetalerne. Særlig de sidste gav Anledning til den relativ store Sognebaandsløsning, der foregik i hans godt 10-aarige Virksomhed. Her skal blot anføres er Par Eksempler: »Lombredegne, skidt vigtige Abekatte, der lige har lugtet til en Smule ufordøjet Kundskab (begge Billeder til os to Degne), Horebukke — drikke til Pægls med Saatan i Helvedes Forgaarde (Værtshusene i Lemvig) — »Saatans stavnsbundne Slaver kan jeg«, saaledes sluttede han en Nytaarsprædiken, »ikke ønske et glædeligt Nytaar, for de gaar til Helvede. Amen!«

Det maatte have været en usædvanlig haardkogt Befolkning, der ikke reagerede overfor en saadan Forkyndelse. Der blev da ogsaa vakt et betydeligt Røre i Sognene. De gamle blev vrede og sagde: »Det er en haard Tale, hvem kan høre den?« Men de unge lyttede og blev draget af Ordet, og Indre Missions-Samfundene voksede.

Efter 10 Aars Forløb blev Pastor Agger opfordret til at søge Embedet som Sognepræst i *Bodilsker* og *Neksø* paa Bornholm. Her blev han hurtigt Leder af det indre Missions Arbejde, der var begyndt som Værn mod de mange forskellige Sekter og Retninger, der virkede her.

Ydre Mission vakte hans Kærlighed, hvorfor han satte sin Kraft ind paa at arbejde en Gerning op, saa at der kunde dannes et Kredsforbund under hans Ledelse. Ogsaa »Kirkeligt Landsforbund af 1911« havde hans Hjerte. Paa Seminariet i Neksø havde han Religionstimer.

To store Vækkelser gik hen over Sognene i disse Aar.

I 1914 vendte Pastor Agger tilbage til de hjemlige Egne, idet han blev kaldet til Sognepræst i *Nr. Nissum*, hvor han forblev til sin Død den 1. Maj 1926.

Her skal ikke gives nogen egentlig Karakteristik af Pastor

Aggers Personlighed, hvad jeg slet ikke ser mig i Stand til, men blot fremdrages enkelte Træk, som efter min Formening bør optegnes, inden de Mennesker, som har kendt ham bedst og har betragtet det som en Rigdom, at de mødte ham paa deres Livsvej, ikke er mere.

Pastor Agger havde i manges Øjne sin ydre Fremtræden imod sig. Han kunde være skarp i sine Udtalelser, saa at Mennesker følte sig frastødt af ham. Selv nogle af hans bedste Venner maa indrømme, at de ikke syntes om ham straks. Men saa snart de kom ham paa nærmere Hold, opdagede de, at der bankede et varmt og følsomt Hjerter bag den bidske Form.

Pastor Agger med den stoute, ranke Skikkelse var en trofast Mand, baade mod Guds Riges Arbejde i de Menigheder, hvori han tjente, og imod de Mennesker, han kom i nærmere Forbindelse med. Jeg husker, hvordan han fortalte mig om de Ture, han sammen med Menigheden i Hygum-Hove havde foretaget pr. Baad til Indre Missions-Samfund flere Steder i Thy. Især talte han om Helligsø, hvor han dengang havde truffet en ældre Slægtning af min Kone. Den Glæde, Samværet med ham og andre Venner der havde skænket ham, fik hans Øjne til at lyse.

Han var i bedste Forstand en ydmyg Mand. Det kom frem hver eneste Søndag, naar han i Bønnen fra Prædikestolen gav Udtryk for en dyb Mistillid til, hvad han og hans Ord kunde udrette. Kun Guds Aands Virkning var i Stand til at fænge i Menneskehjerner.

Han havde en øm Samvittighed. En af mine Hjemmelmænd, som stod i nær Berøring med ham, har fortalt følgende til Belysning af dette: Pastor Agger drev selv Præstegaardens Jord ved Hjælp af en Karl. Engang skete det, at han af en eller anden Grund fik den Ide, at en usædvanlig god Ko havde Tuberkulose. Den nævnte Mand søgte at overbevise ham om, at Dyret i Virkeligheden ikke fejlede noget. Præsten kunde imidlertid ikke komme bort fra Tanken. Han lod Koen fede, især da en Handelsmand i Nærheden havde et godt Øje til den. En skønne Dag var den solgt for en stor Betaling. Men nu lod Præstens Samvittighed ham ingen Ro. Han betroede sig til Vennen, idet han anklagede sig selv. Han skulde jo være kommet frem med sin Mistanke om, at Koen var syg. Den anden tog imidlertid Sagen fra den rolige Side. Han glædede sig over, at Præsten havde holdt tæt; for havde Manden, der købte Dyret, faaet blot en Antydning i Retning af Formodningen, vilde han jyske Prangerblod ikke have for-

nægtet sig, og Sælgerens Pung vilde uden Tvivl have været lettere efter den Handel, end den blev. Koen levede længe og gav et fortrinligt Udbytte til sin ny Ejer.

Pastor Agger var Børneven og forstod paa en saa udmærket Maade at komme i Kontakt med de smaa, at der nu lever ikke saa faa, som bevarer Mindet om ham med usædvanlig Glæde. Dette skyldes formodentlig hans skæmtende Form og glade Sind; men Børn har jo ogsaa en intuitiv Følelse, som skærer igennem alt det ydre og læser i Hjertet.

Denne glade Skæmt kom ogsaa ofte til Udtryk, naar Pastor Agger skulde lede et Møde i Missionshuset. Han kunde fortælle en Vittighed med et Lune, som fik Folk til at lytte. Mange mindes sikkert med Glæde de udmærkede Fester, der blev afholdt, naar Pastor Busch kom paa Besøg, og han og Pastor Agger i stor Venskabelighed smaadrillede hinanden. Det gav en egenartet, hyggelig Stemning over Samværet. Men bag Skæmtens laa der en dyb Alvor hos en Mand med et fast og utvetydigt Standpunkt.

Søndagens Prædikener var klare og paagaende, idet Pastor Agger havde et praktisk Greb paa mange Ting og en ikke ringe Menneskekundskab. Han holdt sig til Teksten ud fra en Disposition, der saa godt som altid fulgte en bestemt Bane: En Udlægning for de uomvendte, dernæst for de søgende og til Slut for de troende. Der var Holdning over denne Forskyndelse, som maaske kom af, at han — efter sit eget Udsagn — aldrig havde tvivlet paa sine Synders Forladelse, efter at han var blevet omvendt.

Han var en nøgtern Mand, for hvem alt Sværmeri var en Pest. Det skyldtes sikkert for en stor Del ham, at den Bølge af Sortseeri, som greb om sig i flere Nabosogne paa denne Tid, ikke fik Fodfæste i Sognet her.

Nr. Nissum Menighed holdt meget af Præsteparret. Dette viste sig i ganske særlig Grad, da Præsten nærmede sig de 70 og dermed Aldersgrænsen. Man ønskede fortsat at beholde ham og satte en Adresse i Gang med Ansøgning til Ministeriet om en Forlængelse af Fristen for Sognepræstens Afsked. Det gik imidlertid anderledes, end man havde haabet.

Pastor Agger led af et Hjerteonde, der af og til gav sig Udslag i visse Anfald. Efter Venners Udsagn gnavede den Bekymring ham, at han kunde dø pludseligt et eller andet tilfældigt Sted borte fra sine kære. Det var derfor hans Begær og har sikkert været hans Bøn, at han maatte dø i sit Hjem. Saaledes gik det. Den 1. Maj 1926, tre Dage før hans 70 Aars

Fødselsdag, bredte Rygtet sig, at han var blevet kaldt hjem til sin Herre og Mester.

Dagen før, St. Bededag, havde han forrettet Tjenesten i Kirken. Den følgende Dag var det en gribende Oplevelse at sidde i Guds Hus og synge de Salmer, han havde bestemt; men Prædikestolen stod tom og talte sit eget stumme Sprog.

Den 6. Maj stedtes Pastor Agger til Hvile paa Nr. Nisum Kirkegaard. Et mægtigt Følge (6—700 Mennesker) fulgte hans Baare paa dens Vej fra Præstegaarden til Pladsen nær Kirkens Fod.

Naar vi nu færdes gennem den østre Kirkegaardslaage, passerer vi paa vor Gang mod den gamle Kirke Pastor Aggers Grav med den solide Sten, der blev rejst af de fire Menighedsheder, hvori han havde sin Gerning. Vi mindes saaledes atter og atter om den Mand, hvis stærke, gode Spor endnu tydeligt skelnes i Nr. Nisum Menighed.

Ovenst. Skildring er for en stor Del bygget paa Meddelelser, især fra Fru Pastorinde Agger, men ogsaa fra flere af Præsteparrets Venner her og andetsteds.

En Hjælp ved Udredningen af Slægtsforholdene har jeg fundet i:

Købmand Chr. Møller Hansen: Træk af Vadsøkærgaards Historie gennem fem Aarhundreder (Hardsyssels Aarbog, 32. Bind) og i:

Ejnar Poulsen: Hardsyssels Degnehistorie.

Det citerede Stykke findes i: J. Gr. Pinholt: Fra en Landsbydegns Tilværelse.

EN BITTE FAAREHYRDE

Af E. Maarbjerger (01)

En Søndag Formiddag i September 1886 stod min Fader sammen med mig og et Par af mine Søskende uden for Indgangsdøren til mit Hjem og nød Søndagsfriheden og det gode Solskinsvejr, da en yngre Mand i mørkt Vadmestøj og med Knorteknæp i Haanden drejede fra Landevejen ned imod os.

Godaw, Jærrig Maarbjerger!

Godaw, Anders Nold, å walkommen hæer o wo Kanter!

Ja, a er uur o prøw, om a ett ku fo fat o en bette Klør te o pas mi Foer no i æ Atteroer. Nær æ Avl er kommen i Huus, plejer vi o slaa bode Høwder o Foer løøs. A haar gue nok en stuer Dreng te o pas æ Høwder; men a mangler en bette Dreng te o go ve æ Foer. A haar hør, te do hår nåver Drengg, Jærrig! do sku wol ett ha en bette Klør, a ku brugg?

Ja, a hår jo gue nok en Par Drengg. Det er Jens dæer og Elias dæer; men a ka snår et undvæer Jens, o Elias er wol wal bette.

Hur gammel er han?

Hur gammel er et, do er, Elias? siger Fader.

A er sejs Oer o i mi sywend.

Hwilder blywer do syv Oer? siger Anders Nold.

Den åttotywend November.

Ja, han er jo gue nok nøj bette; men a tøgges, te han sier nøj vess ud i æ Øwen; a ka ett ver, om de ett ka go. Do ka wol rendd, bette Elias?

Ja!

Ka do rend stærk?

Ja, a ka rend li så stærk som Jens.

Ka do tææl te fiirotyww?

Ja, a ka tææl te tusend.

De war endda ett så ledt; a hår no ett tusend Foer; men a hår fiirotyww, o dem sku do jo ku hold Tal o, o så ska do jo pas o, te æ Foer ett gor i æ Row o ett i æ Turnips o heller ett o æ Noboer djer Mark.

Da Anders Nold lidt senere drog af Sted, var det aftalt, at jeg skulde passe hans 24 løsgaaende Faar fra 1. Oktober til 1. December. Og nu fik min Moder travlt med at faa mit Tøj bragt i en saadan Stand, at jeg ikke skulde gaa og fryse for meget. Hun fik strikket nye Fødder i et Par Hoser og nye Hæle i et Par andre, fik baade Dagligtøjet og Søndagstøjet gaaet efter i Sømmene og fik mig syet et Par Underbukser, et Klædningsstykke, jeg hidtil aldrig havde baaret. En Overfrakke havde jeg lige saa lidt haft paa min Krop; men naar jeg nu skulde til at gaa ude ved Faarene i alt Slags Vejr, vilde hun meget gerne se at faa fat i et saadant Klædningsstykke. At købe en ny var der ikke Raad til; men nu var det saa heldigt, at Frands til Kristian Frandsens var død og havde efterladt sig en helt ordentlig Overfrakke, som Moder købte billigt. Da det viste sig, at den var vel kort baade paa Ærmerne og paa Livet, maatte Mor skarpe til begge Steder; det blev ganske vist med Stof af en lidt anden Farve; men Frakken var jo lige varm for det og for saa vidt lige god. Min elleveaarige Søster, Trine, som var en betænksom og god Pige, kom i Tanken om, at jeg burde have noget til Underholdning, naar jeg kom til at gaa min ensomme Vagt ved Faarene. Med det Formaal for Øje blev en brugt Mundharpe anskaffet for en halv Snes Øre. Den 1. Oktober var alt i Orden. Jeg blev iført Søndagstøjet, nypudsede og nybeslaede Træsko og den forlængede Overfrakke, i hvis højre Lomme Mundharpen havde Plads. Dagligtøjet, 2 rene Skjorter og et Par Strømper til at skifte med blev pakket ind i en Bylt. Moder kyskede mig til Afsked og formanede mig til at være en god Dreng og til ikke at glemme min Aftenbøn. Og Søster Trine, der stod med Taarer i Øjnene, tilføjede, at jeg ogsaa skulde se, om jeg ikke kunde laane en Salmebog i Gaarden og deri læse Aftenbønnen. Jeg lovede alt med Graad i Stemmen, og faa Øjeblikke senere vandrede Fader og jeg sydpaa ad Landevejen til Vinderup, han i sit gode Vadmelstøj med min Bylt i den ene Haand og sin røde Vandringsstav i den anden, jeg smaatravende ved Siden af og ikke saa lidt bespændt i Sindet ved Tanken om alt det ukendte, jeg gik i

Møde. Den godt to km lange Vej til Vinderup kendte jeg godt; men nu skulde jeg for første Gang længere sydpaa, saa her var meget at se paa og undres over og spørge om. Fader fortalte, hvad Gaardene hed, og hvem der boede de forskellige Steder. Da vi havde gaaet ca. 5 km, begyndte Mørket at falde paa; jeg blev træt og spurgte: Er vi der ett snår, Får?

Jow, no er vi der ligg strags. De er den Goer, do ka skimt dærhenn, o hær er en Kykkenhaww, di hær henn i dje Mark. Ska vi no byww wo Knæer hæær ve æ Hawwdiig o be Gud omm, te de mo go dæ godt i di nøj Plads.

Som sagt, saa gjort, og styrket og trøstet ved Bønnen gik vi de sidste Skridt til Gaarden Nold og kom ind i Opholdsstuen, der havde det sædvanlige Langbord foran Vinduerne med fast Vægbænk ved den Side af Bordet, der vendte mod Vinduerne, og ved begge Bordender og med løs Skammel ved den Side af Bordet, der vendte ind mod Stuen. Den modsatte Stuevæg var dækket af to brede Alkovesenge, hvis Panel ind mod Stuen gik fra Gulv til Loft. Ind til hver af Sengene var der en Aabning, der var dækket med Omhæng, der kunde trækkes til Side. Ved den ene af Stuens andre Sider var Bilæggerovnen anbragt, og ved den anden stod et Møbel med Skuffer fornedet og Døre foroven. En Fjederstol med Arme ved Siden af Bilæggerovnen og to almindelige Træstole ved Alkovesengene fuldendte Stuens Møblement.

Anders Nold og hans Kone Trin bød os velkommen, og vi kom til Sæde paa Langbænken, hvor mine korte Ben hverken helt eller halvt kunde naa Gulvet. Vi fik Kaffe, og Anders Nold og Fader snakkede sammen. Senere kom Karlene Jens og Kristian og den store Hjordreng Marinus ind. Ogsaa Pigen Ane viste sig. Og da Anders Nolds 3/4 aarige Søn Jens og hans gamle Forældre, som boede i deres egen Aftægtsstue, men spiste ved de unges Bord, var kommen ind i Stuen, havde jeg set alle mine nye Husfæller. De kikkede alle paa den bette Hjordreng, og Gammeljens med den bøjede Holdning og det hvide Hageskæg tyktes, at jeg var noget bitte til at komme ud at tjene.

Afskeden med Fader var streng nok; men jeg var bleven søvnig, og Trin sagde til mig, at jeg skulde sove i den Seng der, og saa pegede hun paa Alkovesengen til venstre, og jeg kunde lægge mit Tøj paa den Træstol, der stod ved Sengen. Snart efter laa jeg i den høje, brede Alkove med det grove Hølsklæde og den tunge Hvergarnsdyne over mig. Saa fol-

dede jeg mine Hænder og bad min sædvanlige Aftenbøn,
først Fadervor og saa følgende to Vers:

Lad, sødste Immanuel,
din Død ej spildes paa min Sjæl!
Din Dødens Kamp og blodig Sved
lad komme mig til Salighed!
Dit Fængsel og de haarde Baand
fri mig af mine Fjenders Haand!

Og naar den Time kommer da,
at Sjælen her skal skilles fra,
da stat mig bi, o Jesu Krist,
og vogt mig vel for Fjendens List,
at han med al sin Vold og Svig
ej noget skal formaa mod mig!

Saa kom den barmhjertige Søvn og vuggede mig ind i
skønne Drømme om dem derhjemme og tog Hjemlængselen
og Forladthedsfølelsen fra mig.

Næste Morgen traadte Livets Alvor mig i Møde i Form
af de 24 Faar, som jeg skulde have Ansvar for og holde
Tal paa. Det sidste voldte mig en Del Bryderi, fordi jeg var
saa lille, at jeg ikke ragede nævneværdigt op over Faarene,
saa det skete ofte, at jeg ikke fik mere end 23 eller 22 ud af
det, fordi et Faar stod lige bag et andet. Saa blev jeg angst
for, at et eller to Faar paa en eller anden mystisk Maade var
forsvundet. Men ved Eftertælling viste det sig altid, at Flok-
ken var fuldtallig. Det hændte af og til, at hele Flokken gav
sig til at løbe i samme Retning. Da blev jeg angst for, at de
aldrig vilde standse, og jeg vidste, det gjaldt om at komme
hen foran dem og »møde« dem. Men mine Ben var saa korte,
at jeg ikke kunde løbe stærkere end Faarene, saa det var ikke
nemt, og jeg gav mig til at græde over den Ulykke, som tru-
ede. Men Faarene standsede altid, inden de naaede Rugen
eller Turnipsen eller Naboens Mark.

Naar det var Middag, kom en eller anden ud og vinkede.
Saa drev jeg Faarene hjem og ind i deres Sti, hvor de var
indelukkede, mens hele Familien, vi fem Tjenestefolk ind-
befattet, sad omkring Langbordet og spiste Middagsmad. Her
mødte jeg det mærkelige, at man ikke bad Bordbøn, og i det
hele mærkedes ikke meget til Guds frygt i Gaarden; jeg var
maaske nok det eneste bedende Menneske i den Gaard. Men
jeg husker ikke, at nogen sagde haarde eller onde Ord til mig.
De var vist alle gode imod mig, og Gammelkonen strikkede

et Par varme uldne Muffedisser i mange Farver til mig, for at jeg ikke skulde gaa og fryse paa Haandleddene.

Det kunde nok hænde, at Karlene for Spøg fortalte mig noget Sludder. Saaledes bildte Jens mig ind, at jeg skulde have 20 Kroner i Løn.

Do kan bare sej te Anders den Då, do ska fløtt, te do vil ha 20 Krowner; så ska do nok fo dem.

Da jeg aldrig havde været ude for, at man med Vilje kunde sige noget, som ikke passede, troede jeg alt, hvad han sagde, og da en fremmed Mand en Dag kom gaaende over Marken, hvor jeg vogtede Faarene, og gav sig i Snak med mig og bl. a. spurgte, hvad jeg skulde have i Løn, svarede jeg:

A ska ha 20 Krowner, de sejer Jens.

Da jeg en Søndag Eftermiddag lidt senere havde faaet Lov til at løbe hjem paa et lille Besøg, fortalte jeg min Moder det samme, hvortil hun svarede:

Det hår Jens såj for Spøg. De ka der aller vær Tåål omm. Anders ska sjæl bestemm di Løn, o vil han gi dæ 2 Krowner, mo do vær glå.

Naar Tiden blev mig lidt lang derude paa Marken, havde jeg jo Mundharpen at spille paa. Stordrengen Marinus, som passede Høvderne, traf jeg af og til sammen med. Han var altid god imod mig, og han forærede mig en Pisk, han selv havde lavet, og som han lærte mig at slaa Knald med. Ved Solnedgang maatte jeg drive Faarene hjem og var saa fri for den Dag. Sidst paa Eftermiddagen kikkede jeg ofte paa Solen, om den dog ikke kunde skynde sig at gaa ned, og jeg maalte dens Afstand fra Horisonten med Fingrene, om den nu var 2 Fingerbredder oppe eller 3 eller bare 1. Jeg kunde 7 Salmevers af forskellige Salmer, og dem fremsagde jeg ofte, og naar Solen var 1 Fingerbredde oppe, kunde jeg naa at fremsige alle 7 Vers 2 Gange, inden Solskiven berørte Jorden.

Naar det regnede og var koldt, var det jo ikke saa rart; men en Aften, da jeg kom hjem, gennemblødt og lidt forkommen, havde jeg den Glæde at se Søster Trine sidde ved Enden af Langbordet. Hun var kommet med en ren Skjorte og et Par varme Strømper. Det var vel nok dejligt at se hende, Konen Trin, der jo kunde se, hvordan Vandet dryppede af mig, foreslog, at jeg skulde trække mine vaade Strømper af og faa de tørre paa, som Trine havde med. Men hvor meget jeg end hev og sled, var det mig umuligt at faa de sammenkrympede Strømper af, hvorfor Trin hjalp mig og krængede dem af mig. Da den 11-aarige Trine saa det, sagde hun:

I skal endda ha Tak for de, te I er saa gue ve ham.

Da jeg fulgte hende lidt paa Vej, spurgte hun, om jeg nu huskede min Aftenbøn, og om jeg ogsaa fik læst Aftenbønnen i Salmebogen. Jo, min Aftenbøn fik jeg da altid bedt, og Aftenbønnen i Salmebogen fik jeg oftest læst. Det var Kingos Salmebog, vi dengang brugte i Sahl Sogn. Konen Trin var altid villig til at laane mig en Salmebog, naar jeg om Aftenen bad om det. Saa sad da der den 6-aarige Dreng paa Langbænken med smaa dinglede Ben og læste højt, først det Stykke, som hed Hjertesuk, hvor der f. Eks. til Fredagen staar:

Aftenstjernen hisset tindrer,
hvad er det, som dig forhindrer,
kære Sjæl, at jeg din Bøn
staar i Andagts Lys og Lue
oppe ved Guds Himmelbue
og hans Naadetrone skjøn —

o.s.v., ialt 30 Linier. Derefter den egentlige Aftenbøn, hvor der til Fredagen staar:

Barmhjertige, taalmodige og meget miskundelige Gud, som gjør Barmhjertighed mod alle dine Hænders Gjerninger, jeg takker dig af mit ganske Hjertes Grund for din store faderlige Omsorg, du bærer for mig arme Synder —

o.s.v., ialt 2 store, tættrykte Sider. De andre, som var i Stuen, holdt somme Tider op med deres Snak og littede til Læsningen, og naar jeg kom til at betone et Ord galt, rettede Trin mig.

Da jeg en Middag kom hjem med Faarene, fandt jeg min Alkoveseng tømt baade for Sengetøj og Halm, tømt helt ned til den sorte Jord, som tilmed var udhulet; den var da blevet en herlig Kartoffelkule, og i Løbet af Eftermiddagen blev den da ogsaa fyldt med Tønde efter Tønde af Kartofler. Oven paa Kartoflerne blev lagt et tyndt Lag Halm og derover Sengetøjet, og saa var Alkoven igen Seng for mig, der nu kom til at ligge nærmere Loftet og mere haardt og ujævnt. Men vældig praktisk var det jo, at naar Trin skulde koge Kartofler til Middag, kunde hun bare gaa hen til min Seng og løfte Sengetøj og Halm og saa fylde sin Gryde med Kartofler, som Frostene ikke kunde naa.

Den 30. November om Aftenen drev jeg for sidste Gang Faarene hjem, og da jeg næste Dag havde spist Middagsmad, var jeg færdig til Hjemrejsen, og nu skulde jeg jo have min Løn.

Hur møj tækkes do, do ska ha? spurgte Anders.

De ska do bestemm, sejer Muer.

Saa gik Anders ind i Sovekammeret til et lille indmuret Vægskab og hentede 4 Femogtyveører, som han lagde paa Langbordet og sagde:

De er li så møj som en Krown, o så foer do en Pund Tow a Trin; de er osse en Krown ward.

Mit Sind var fyldt med Jubel, da jeg lidt senere pilede hjemad med Bylten med mit gamle Tøj i den ene Haand og Pakken med Uld i den anden og 4 Femogtyveører i Frakkelommen, hjem, hjem — til Far og Mor og Trine og alle de andre.

DET FØRSTE MØDE*

Af Steffen Steffensen (23)

Det var en tidlig Formiddag, en Søndag i Juni, at to store, aabne Lastbiler fyldt med rejseklædt Ungdom med rød-hvide Huer kom rullende ad Landevejen nordfra ind i Haderslev. — Morgendisens var endnu ikke forsvunden, selv om en frisk Vind søgte at rydde op mellem Taagerne, der kun nødtvungent opgav sit Herredømme over den smukke By ved Fjorden og Dammen. — Kun faa Mennesker var der paa Gaderne, men i Haverne saas hist og her Mænd i Skjortearmer og Søndagspuds i Færd med at hejse Flaget. Langsomt lod de det gaa til Tops, og med synlig Glæde saa de Dugen folde sig ud i Vinden mod den disede Himmel. — Det var i 1921, kun et Aar efter Genforeningen, da Dannebrog gik til Tops over Landsdelen for første Gang.

Lastbilernes Dundren gav Genlyd i de stille Gader, men gennem Støjen fra Motorerne hørtes Sang, aandelige Sange og Fædrelandssange, sunget af kraftige Stemmer. — Nu drejede Bilerne om paa Gravene, hvor de gjorde Holdt, netop som Solen brød igennem og udgød sit Guld over Hustagene og spillede i Fjordens Bølger.

Eleverne fra den gamle Lærerskole oppe ved Limfjorden havde allerede lagt en lang Vej bag sig. — Tidligt om Morgen Dagen før var de i et Antal af 60 startet i de to store Lastvogne og uden Bekvemmeligheder af nogen Art, ledet af Forstanderen og en af Lærerne, — trods Travlheden med den forestaaende Eksamen, — og efter mange Genvordigheder var Kolding blev naaet inden Aften. Men højt knaldende Motorer, ufrivillige Ophold, ja, en rask lille Togrejse et Stykke

* Velvilligt overladt Aarbogen af »Almanak for Nordslesvig«.

Vej havde dog givet Dagen et rastløst Præg. — Fra Kolding var Turen saa gaaet til Christiansfeld, efter at der undervejs var gjort Holdt ved den gamle Grænse, hvor Stemmerne for manges Vedkommende for første Gang havde vist sig ret usikre under den Sang, der skulde tolke Følelserne, og lidt over Sengetid var man trætte og udasede gaaet til Ro, — de kvindelige Deltagere i Byen, de mandlige paa Tyrstrupgaards Høloft.

Og nu, mens Domkirkens Klokker sendte sine rungende Slag ud over Byen, drog Skaren ind gennem Kirkeporten for som Kongen Aaret før at indlede Sønderjyllandsturen med et Besøg i Guds Hus. — Kammerater og Lærere var allerede blevet rystet godt sammen, og mange, der for ikke saa længe siden var kommen ude fra Landet fra vidt forskellige Beskæftigelser og havde haft ondt ved helt at kunne slutte sig sammen, følte Forandringen og nød den i fulde Drag. — Og her under Domkirkens høje Hvælvinger fyldtes Sindene tilmed af noget andet, der fik Brystet til at løfte sig: Dette var en Domkirke, og en sønderjydsk Domkirke, og de Mennesker, der sad omkring en, var dem, man havde læst om og sunget Sange om, og nu for ikke saa ret længe siden, havde de tilmed haft en Plads i ens Tanker paa en særlig Maade. Det var en særlig Højtid nu at være fælles med dem her i Guds Hus i Tilbedelse og Lovsang. — Man gav sig helt over i Salmesangen og følte sig saa underlig betaget og beriget, selv om de uvante Lydforhold for en Del gjorde det vanskeligt helt at forstaa Pastor Mathiassens Prædiken.

Lidt over Middag var Høptrup passeret. Ved Højskolen havde man gjort Holdt, og her havde man indtaget et solidt Maaltid i Spisesalen. Senere havde man fra Forstanderens Altan faaet et uforglemmeligt Indtryk af

»det skønne Land med Dal og Bakker fagre,
med grønne Enge og med gyldne Agre«,

og nu badet i straalende Middagssol. — Knivsbjerg havde været næste Station. Her holdtes netop en tysk Fest, og tyske Skolebørn førtes af deres Lærere til og fra i Geledder under knappe Kommandoraab. — Og nu gik Turen saa videre i susede Fart ned gennem et smilende og flagsmykket Aabenraa ud over Sundeved.

Man spejdede efter Dybbøl Mølle, endnu længe før der var noget Haab om at kunne skimte den. Dybbøl Mølle havde nu engang gennem de ældres Fortælling og Skolens Frem-

stilling faaet en Særstilling, — den var ligesom et Vartegn, der under sig samlede alt, hvad der knyttedes til Egnen af Historie og Minder. — Men ret meget fik man ikke at se, før Bilerne ret uventet begyndte at arbejde sig frem gennem Menneskemylderet i Sønderborgs Gader.

Det frodige Lune og spillende Vid, der havde præget Gaarsdagens Samvær, havde man ikke mærket meget til endnu, man var saa underlig betaget, — for de flestes Vedkommende var dette jo det første Møde med Sønderjylland, — af de frodige Marker og grønne Skove og ikke mindst Synet af Alssund, der glimtede frem hist og her bag Bakkehældene. — Man vaagnede op ved, at Bilerne standsede udenfor Hotellet bag Slottet, hvor næste Nat skulde tilbringes. — Næste Nat! — Kunde der egentlig tænkes noget mere ligegyldigt i Øjeblikket, noget, der laa én mere fjernt?

Der var stort Folkestævne i Kongeskansen. Tætpakkede Menneskemasser bevægede sig fra Byen op imod Skanserne, og Flagene smædede fra Hundreder af Flagstænger langs Vejen og ved Husene. — En egen Stemning betog alle, man følte sig som eet med Folkemængden, uanset manges Hang til at føle sig ensom og fremmed. — Dette var Liv! — Alle stævnede mod Kongeskansen, hvor et stort Folkemøde netop skulde til at begynde.

Hvor tog den gamle Klaus Berntsen sig dog prægtig ud paa en Talerstol, og hvor havde han dog let ved at komme i Kontakt med sine Tilhørere, en Vekselvirkning, man aldrig havde set Mage til! Han ligefrem elektriserede dem, og enkelte Sætninger med særligt Eftertryk bragte Menneskehavet til at bølge som en Kornmark for Sommervinden. — Hans aandrige Ord og hele Væsen var som en Personliggørelse af selve det Land, han stod som en fuldgyldig Talsmand for. — Alt dette virkede overvældende paa mange, midt i Vrimlen undsaa man sig ikke for at give sine Følelser Luft, og det til Trods for, at mange paa Grund af Afstanden knap kunde høre Ordene. — Linjerne i Talerens paa een Gang strenge og uendelig milde Ansigt var Tale nok.

Og Turen gennem Skanserne bagefter: Skanse 2, Mindesmærkerne, de danske og de tyske, — og det hele forklaret af en Lærer, hvis Sind var dybt grebet af Stedets Alvor og Stemning. — Man fulgte hans Pegefinger, naar den bevægede sig ud mod de solbeskinnede Marker med Dybbøl Kirke, Bøf-felkobbøl og ud over Vemmingbund, til Øjnene løb i Vand. Kriegergravene, der overalt var smykket med Blomster og

Kranse, — ja, og Dybbøl Mølle, der absolut maatte bestiges, for at saavel Stedet som Situationen kunde blive beskuet ovenfra. For ikke at tale om Tavlen med Thordur Thomassons malmfulde Vers! — Og hertil kom saa Slottet med dets brogede Mylder af Minder, der desværre kun flygtigt kunde beses af saa stor en Flok.

Alt dette trak Tiden ud, men ingen talte om Mad. — Det følte nærmest som en Opvaagnen af en Drøm, da man pludselig befandt sig ved et langt dækket Bord i Hotelsalen.

Saa kom Aftenen, en stille, klar Sommeraften som faa. Efter Maaltidet paa Hotellet drev man over mod Slottet, hvor der efterhaanden havde samlet sig mange Mennesker foran Porten. — Det var Aftenens Trylleri, der gjorde Ungdommen uimodtagelig for sund Fornuft, saa ingen tænkte paa at gaa til Ro. — Ingen vidste, hvad der foregik, før et Væld af Toner brød frem under Porthvælvingen ud over Skaren, længere og længere ud:

»Roselil og hendes Moder de sad over Bord,
de talte saa mangt et Skæmtens Ord.«

Jo, nu saa man ogsaa Dirigenten, en sjællandsk Lærer, paa en Forhøjning foran sit Kor, frisk og naturligt svinge sin Taktstok.

»Ha — ha — ha, — saa — saa — saa — saa.«

Snart rullede Tonebruset ind i Slotsgaarden, hvor det langsomt døde hen. Snart brød det frem i stor Styrke og bredte sig som i varme Bølger ud i den stille Aften og skabte Stemninger i følsomme Sind.

Der var en betagende Stilhed under Sangen, alle Sanser var aabne og hver Fiber spændt, — til Sangen var til Ende. Saa brød Bifaldet løs, voldsomt og begejstret, til ogsaa det døde hen langt oppe i Anlæget. — Den ene Sang afløste den anden, — danske Toner, dansk Folkepoesi: Det var en Lørdag Aften —, Husker du i Høst —, o.s.v. Hvilke andre Sange kunde vel have bjergtaget netop det Publikum paa tilsvarende Maade som det jævne danske Folks egen Poesi? — Og i disse Omgivelser!

Man stod og kæmpede med noget i Halsen og i Øjnene, man gerne vilde give Luft, men alligevel undsaa sig for, — der var jo andre, der maaske ikke følte det saa stærkt. — Det var en ny Side af Danmark, der var kommen til Sønderjylland og blev favnet og taget til Hjerte.

Det var sent, langt ud over den Tid, der var fastsat som fornøftig Sengetid. — Forstanderen og Lærerne førte en haab-

løs Kamp for at faa Flokken samlet oppe foran Hoteltrappen. Det hjalp ikke med Protester, endnu mindre med stramme Miner, det prellede altsammen af og følte saa intetsigende mod Aftenens store Oplevelse. — Først da Sangerne var borte, og Publikum var spredt, kunde der være Tale om at søge Ma-drasserne paa Gulvet i Hotellets Sal.

Den ny Dag oprandt med køligere Vejr og meget Støv. Den fik sin egentlige Indledning med Afsyngelsen af: »De vog dem, vi grov dem —«, mens man stod i Kreds om Graven i Husmandshaven ved Bøffelkobbøl, hvor den jævne Indskrift:

»Fjendehaand brød deres Livsens Veje,
Vennehaand redte deres sidste Leje«,

ligesom samlede Indtrykkene fra Gaarsdagen i en Nøddeskal og gav dem endnu en Understregning. — Men saa var der baade Besøget paa Graasten Slot og ved Grænsen, hvor for første Gang Foden sattes paa Jord, der var under tysk Over-højhed, — inden Kursen sattes vestpaa gennem de magre midt-jydske Egne mod Tønder.

Hvor slappedes man dog af under denne Tur til Trods for, at det endnu var tidligt paa Dagen. Tankerne var stadig paa Dybbøl, og det følte af mange, som om det egentlige nu var forbi. — Ingen støjende Tale, heller ingen Sange, kun dæmpet Samtale mellem Naboer, — og altid om det samme: Gaards-dagens Oplevelser og hvad der havde Tilknytning dertil. — Enkelte faldt hen i Drømme, og alt imens drønedes Bilerne videre og nærmede sig Marskbyen.

End ikke Dagens senere Oplevelser kunde fortrænge den underlige Stemning, der var efterladt i Sindet. Og de var dog mangfoldige og interessante: Rudbøl med Skelstenene midt i Gaden, Højer Sluse med Marsken og det friske Pust vest- fra, og Møgeltønder med Slottet og de gamle Linde, — ja, og ikke mindst Tønder med Seminariet, hvor Forstander Albeck talte i Festsalen, og hvor man af visse nærliggende Grunde følte sig nogenlunde som hjemme. — Først da Turen gik videre gennem de flade Egne mod Løgumkloster, begyndte Snakken at bryde løs.

Stilheden i den ærværdige Kirke og Mindelserne fra de henfarne Tider under Besøget i Klosterfløjen gjorde godt efter Køreturen, men Maalet for Dagen var ikke naaet endnu. — Ude paa Løgumgaard Ungdomsskole, der blev anset som en Slags Aflægger af Lærerskolen ved Limfjorden, fordi Forstan- deren var Elev derfra, ventede man med Aftensmad og Natte-

kvarter. — Slægtskabsforholdet fornægtede sig heller ikke: Sang af hvidklædte Sommerpiger — Tekst skrevet til Dagen — samt Velkomst af Forstanderen, altsammen virkede det saa velgørende, intimt og hjemligt. Og saa var det tilmed Hjemmet omplantet paa sønderjydske Jord! — Og at bænkes under private Former i lavloftede Stuer til et solidt Maaltid for saa bagefter at faa Lejlighed til at bese Stald og Lade, var for den bondefødte Del af Gæsterne noget nær det fuldkomne idylliske. — Men det bedste var endnu tilbage.

Da Maanen løftede sit Ansigt i Øst, og Samtalen i de halv mørke Stuer var ved at tage af i Styrke, tonede en enkelt spæd Melodi ind fra Sportspladsen:

»Jeg gik mig i Lunden en sildig Sommerkvæld
og tømte mig et Bæger af det sprudlende Væld«,

mens et enligt Par begyndte at gaa i Kreds. Raske Fodtrin lød gennem Haven, Stuerne tømtes hurtigt, og Sangen blev kraftigere, efterhaanden som flere og flere kom med i Legen. — Tonerne lød længere og længere ud, helt ud til de bageste af Flokken, der tunge af Natur og melankolske af Sind stod og skuttede sig, halvvejs skjult af Havens Træer, — og drog dem med uimodstaaelig Magt. — Usikre, famlende Hænder følte sig grebet af andre, varme og ivrige, og lette Haandtryk og friske Smil fik Hjerterne til at slaa hurtigere og Fødderne til at bevæge sig i Takt til Sangen. — Hvem kunde modstaa disse unge Piger, stævnet sammen fra Sønderjyllands forskellige Egne? — De var jo som en levende Illustration til Pontoppidans Linjer:

»Hun kommer klædt i hvidt og rødt
og smiler os i Møde.«

Havde man det foregaaende Døgn faaet et Indtryk af Sønderjyllands Naturskønhed og Folkeliv, dets Historie og dets Minder, indhyllet i et Skær af dansk Poesi, saa kom her i Maaneskæret selve den sønderjydske Ungdom og med den det sønderjydske Folk én lyslevende i Møde.

Og som der blev leget! — Alle var med: Forstanderne, Lærerne, Personalet, — alle følte sig som knyttet sammen. — Hvad gjorde det saa, at det blev sent, senere end Lov og Ret tillod, før man kom til Ro? Og hvad betød det, at Høloftet med en Køkkenlampe paa en Hakkelsesmaskine som Midtpunkt endnu længe genlød af Sang og Anekdoter, — saa længe, at først de unge Piger, siden Lærerne og de ærværdige Forstandere een for een entrede de smalle Stiger og holdt deres Ind-

tog paa Høloftet, — uden at der dog blev lagt nogen Dæmper paa Munterheden af den Grund.

★

Det var en træt og udaset Skare, der vendte hjem til deres Skole den følgende Aften ved Sengetid. Støvede og snavsede var de, tørstige og hæse som Ravne. — I Erindringen om den sidste Aften i Sønderjylland havde man aabnet alle Sluser, saa Hjemturen gik under Munterhed og Kaadhed. Elever og Lærere skiftedes til at synge Sange af enhver tænkelig Art, selv Forstanderen sang lystige Viser, og der var ikke den Ting saa kedelig og prosaisk undervejs, at der ikke kunde siges noget aandrigt derom.

Et Besøg i Ribe og paa en Kostskole hen paa Eftermiddagen blev aflagt for henholdsvis Domkirken og Middagsmadens Skyld, men ellers foregik selve Rejsen ensformigt ad de lange, lige vestjydske Landeveje og hele Tiden i en tæt Sky af ophvirvlende Landevejsstøv.

Hjemmenværende Kammerater var mødt for at tage mod de hjemvendende. — Tvære og kedelige saa de ud, og matte og klangløse var deres Stemmer. De bar i alt for høj Grad, syntes man, Præg af det daglige Liv i Sliddet og Trædemøllen. — De forstod aldeles ikke de andre og trak sig snart efter tilbage fra dem, hjem til deres »Huler«. — De fattede ikke Gløden og Begejstringen og regnede den heller ikke for noget. Den fortog sig jo nok, naar Hverdagen igen var inde!

Om det saa gik saadan?

Paa en Maade jo! — Men for manges Vedkommende blev de Indtryk, de modtog af Sønderjylland gennem de tres-fire Dage, bestemmende for hele deres Indstilling overfor vort Grænseland. Og der var mere end een i Flokken, der siden fik sin Gerning hernede som Lærer eller Lærerinde, som i Aarenes Løb i vanskelige Tider med Brydninger af forskellig Art hentedede sig ny Friskhed og Fornyelse i Minderne om denne Tur.

Og der var jo ogsaa noget symbolsk i den: Fra Haderslev Domkirkes Højtid over de dybe Minder paa Dybbøl, veksellende med storslaaede Scener af ægte dansk Folkeliv og iblandt Toner fra dansk Folkepoesi, som de strømmede een i Møde fra Sønderborg Slots Porthvælvning, — og til det uforglemmelige Møde med Nutidens og Fremtidens Sønderjylland under Legen i den lyse Sommeraften paa Løgumgaard.

Og hvem kan for Resten i denne Realiteternes Tid leve et rigtigt Menneskeliv den Slags foruden?

EN JUBILÆUMSSANG

Af P. Degnbol (04)

Melodi: *Unge Genbyrdsliv i Norden*

*Var det Pusleleg, vi vilde,
hvor vi fik vor Plads tildelt,
eller var det aarle, silde
Kamp i Sandhed, Offer helt?
Hvad er bag os, hvad forude,
hvordan med vort Lykkehus,
bor i Kamp vi trygt bag Rude,
eller falder alt i Grus?*

*Snart er Regnskabstimen inde!
Jeg har megen gammel Gæld;
for det spildte maa jeg vinde,
skønt min Tid er stærkt paa Hæld.
Jeg maa bygge, jeg maa dyrke,
det skal kendes Dag for Dag,
at jeg nytter al min Styrke,
tager Evners fulde Tag.*

*Hvorfor synge om det triste
i en saadan Glædens Stund!
Lad os drømme til det sidste,
at vor Id var stærk og sund!
Lad os drømme — nej, vær vaagen,
hver en Nerve i mig selv!
Jeg vil ud af Sløvhedstaagen,
vaagn kun, Sjæl, i Lys og skælv!*

*Var det Pusleleg, vi vilde,
med Systemer og Teknik,
drog vi mest af »praktisk« Kilde,
som det er moderne Skik,
Lys og Styrke skænker Aanden,
der gør koldest Daare viis,
— varmer Tanken, leder Haanden,
smelter Sindets tykke Is.*

AARET DER SVANDT

Af Forstander P. C. Gjelstrup

Heller ikke denne Gang kan Beretningen begynde med det Lettelsens Suk, endsige med det Glædesudbrud, som vil gaa gennem hele Verden, naar engang disse onde Aar er til Ende. Ogsaa 1944 har staaet i Krigens Tegn, og Aaret har været trangere for vort Land end noget af de foregaaende: flere Mord og Fængslinger, flere Ruiner, mere moralsk Opløsning og flere tyndslidte Nerver end nogensinde.

Saadan har Baggrunden været for Gerningen paa Nr. Nissum Seminarium i det svundne Aar. Desto mere bør vi skønne paa de Glæder, der er faldet i vor Lod, og dem har der været mange af.

Aarets Glæder

Der er først den store Ting at nævne, at Arbejdet i det hele taget har kunnet gennemføres. Vi har ingen mistet, hverken af Elever eller Lærere; vi har ikke maattet lukke Skolen saa meget som en Dag i 1944; vi har endog kunnet opretholde de særlige Led i Arbejdet, der ligger ud over det daglige og liver op paa det hele: II Klasses *Lejrskole* paa Velling Østergaard, III Klasses *Bibliotekskursus* i Lemvig og IV Klasses *Skolebesøg* paa Land og i By. Landsbyskolebesøget skulde have været afholdt paa Lemvigegnen som Aaret forud; men af de 14 Skoler, som vi da besøgte, var nu de 9 optaget af andet Formaal, hvorfor vi maatte søge andet Steds hen; Hr. Amtsskolekonsulent Søborg hjalp os til Rette, saa en Række Skoler paa Struer-Holstebroegnen lukkede sig op for os*). For al den Imødekommenhed, vi trods de vanskelige Tider har mødt i alt dette, er vi meget taknemmelige.

En anden af Aarets glædelige Begivenheder var *Sportspladsens Regulering*. Jeg kunde sidste Gang fortælle om den store Bortlodning, der indbragte henved 9.000 Kr., dvs. cirka Halv-

*) Skolerne var fig. 14: Handbjerg, Hjerm sdr., Vejrum ndr., Egebjerg, Ejsting, Raast, Hjerm Hovedsk., Vinderup, Sir, Borbjerg, Hvam, Vejrum sdr., Gimsing v. og Linde.

Der arbejdes paa Sportspladsen

delen af den samlede Udgift; dermed var Sagen bragt over det døde Punkt, hvad angaar det økonomiske. Et andet stort Problem var Arbejdskraften, som jo paa Grund af Forholdene var anbragt andet Steds; men ogsaa dette Spørgsmaal løste Eleverne. Mod almindelig Arbejdsmandstarif tog de Reguleringen i Akkord, og med denne Beslutning var den gamle bakkede Bane dødsdømt. Kristi Himmelfartsdag gjorde den Tjeneste for sidste Gang (Fodboldkamp Seminariet mod Struer); Dagen efter blev den pløjet, og ved Sommerferiens Begyndelse rykkede Elevernes første Arbejdshold, 30 Mand, i Marken til en 14 Dages Tørn, efterfulgt af andre 30 de næste to Uger; hvad der yderligere manglede, blev gjort færdigt ved et Krafttag i Skoleaarets Begyndelse. Det var en Fornøjelse at følge, hvordan den muntre, ivrige Ungdom sled med Grebe, Skovle og Trillebøre, og ikke mindre fornøjeligt var det at se Bakkerne forsvinde, indtil Pladsen laa færdig, plan som et Gulv. Da var der flyttet cirka 4000 m³ Jord og foretaget Uddræning, og dertil var medgaaet ialt 6741 Arbejdstimer. Endnu er der meget at gøre med Finregulering og Anlæg af Løbebane Pladsen rundt m. m.; men vi haaber inden den kommende Sommers Slutning at være naaet frem til den store Dag, da Pladsen kan indvies.

Til Aarets Glæder hører det ogsaa, at Guds Ord baade

blev saet og voksede op, saa vi tør tro, at ikke faa i Ungdomsflokken naaede frem til personlig Klarhed i deres Gudsforhold. I denne Forbindelse bør ogsaa nævnes, at Eleverne fortsatte *Ungdomsarbejdet* blandt Sognets større Dreng og Piger, ligesom de holdt den smukke, gamle Tradition vedlige at hjælpe til i nogle af Egnens *Søndagsskoler*.

**Eksamen
Elevtal
Legater**

Afsluttende Eksamen laa som sædvanlig fra sidst i April til først i Juli. Et Tidens Tegn var det, at der under skriftlig Eksamen laa et fuldt Sæt Reserveopgaver parat i Tilfælde af Luftalarm etc., og at der var arrangeret en hel Række Reservecensorer for det Tilfælde, at de planmæssige ikke skulde kunne naa frem. Heldigvis gik alt dog normalt.

Dimittenderne var ialt 29, der bestod med 2 mg+, 15 mg, 11 mg÷ og 1 g+.

Til *Iste Del* bestod 31 med 2 ug÷, 2 mg+, 13 mg, 9 mg÷, 3 g+ og 2 g.

Ved *Optagelsesprøven* var der ialt 48 Aspiranter, deraf 4 uden Prøve eller med tidligere Prøve. Af de 44, der gik til Prøve, bestod 41, og af dem optoges i I Klasse 26, hvortil kom de ovennævnte 4.

Elevtallet var ved Aarets Begyndelse 161, deraf 42 i Forberedelsesklassen, og ved dets Slutning 160, deraf 40 i Forb.kl.

Statsunderstøttelsen uddeltes med 16.100 Kr. til 58 Elever i II, III og IV Klasse. Der var 1 Portion paa 500 Kr., 2 paa 400 Kr., 8 paa 350 Kr., 18 paa 300 Kr., 16 paa 250 Kr. og 13 paa 200 Kr. Af andre Understøttelser maa især nævnes *Gerickes* Legat, hvoraf 6 af vore Elever fik hver 200 Kr. I Dansk Studiefond opnaaede 3 Elever tilsammen 2800 Kr. som Laan.

Seminariets egne Legater uddeltes til følgende Elever i IV Klasse: Ad. L. Hansen og Hustrus Sølvbryllupslegat til Ulla Billeskov og Johs. Krog Knudsen (77,62 Kr. hver); cand. Strøms Legat til Inga Thøgersen (90,00 Kr.); Jubilæumslegatet af 1942 til Svend Hansen (90,00 Kr.) og Købmand Har. Refsgaards Mindelegat til P. E. Højberg, II Klasse (202,44 Kr.).

**Foredrag
Møder
Fester**

Skønt Rejseforholdene ikke var gode, lykkedes det dog at faa afholdt en betydelig Række Foredrag og Møder etc. Foruden de Aftener, der skyldes hjemlige Kræfter, maa især nævnes følgende:

Nordens Rejselektor, Frk. Brilioth, Växiøe:
Svensk Ungdoms Beredskab samt Foredrag om

Verner v. Heidenstam.

Frk. Milta Madsen: Om Sudanmissionen.

Adjunkt Sandfeld, Struer: Det 19. Aarhundredes Høst.
Højskoleforstander Kaag, Nr. Nisum: To Bibeltimer.
Skuespillerinde Frk. Ellen Malberg: Nyere danske Digtere.
Missionær Baagøe: Fra Missionen i Kina.
Forfatteren Werner Jacobsen: Filmsforedrag om den nære Orient.

Overlæge Stein, Holstebro: Om Tuberkulosebekæmpelsen.
Landssekretær Frk. Laura Madsen (kristeligt Foredrag).
Chef for Hærens Flyverskole, Kaptajn T. A. Poulsen: Flyvningens Betydning i Værnet.

Forstander A. Holm, Nyborg: Om Døvstummeundervisningen.

Pastor Erik Kvan: Om Buddhistmissionen.

Museumsdirektør Riis-Møller, Aalborg: Farvefilmen Danmarks Oldtid.

Museumsforstander H. P. Hansen, Herning: Rakkere og Kæltringer.

Koncert ved Violinistinden Frk. Nina Bendtsen, Pianisten Hr. Johs. Rasmussen og Sangerinden Frk. Rix.

Af *Fester* har een maattet udgaa. Den meget paaskønnede Sammenkomst med Skolebesøgenes Lærere i September var allerede arrangeret, da Direktør Adam Poulsen, som skulde have læst Shakespeares Macbeth, meldte Afbud paa Grund af Rejseforholdene; efter et Par andre forgæves Besøg maatte Dagen udskydes i det ubestemte. Iøvrigt har vi haft de sædvanlige festlige Begivenheder: *Foraarskoncerten* fandt Sted 28. Marts. I Anledning af *KFUM's 100 Aars Jubilæum* afholdtes 4. Juni en Kaffefest med Pastor Jæger, Lemvig, som Taler. *Dimissionsfesten* foregik 4. Juli; først den egentlige Dimission i Festsalen med Udlevering af de 29 Eksamenbeviser og Taler af Forstanderen og Statskonsulenten, derefter Middag paa »Borgen«, hvor vi havde den store Glæde at se over 60 af Dimittendernes Paarørende som Gæster. *Kongens Fødselsdag* fejredes med de traditionelle Sportskampe (paa en interimistisk Bane) og Aftenfest sammen med Seminariets Bestyrelse. I December, Festernes Maaned, afholdtes foruden de 5 Klassefester Aarets to Hovedfester, *Elevfesten* og *Julefesten*. Den første fandt Sted 1. December under Ledelse af H. Pedersen, III Klasse. Den smukke og alvorlige Aftens Centrum var Opførelsen af Kaj Munks Præsten i Vejlbj; som en Slags Optakt dertil kan nævnes en Kaj Munk Mindeaften i Januar under Medvirken bl. a. af Lærer Hejbøl. Ved Julefesten talte Pastor Serup, Lomborg; foruden Eleverne sang et Børnekor;

dette sidste var noget nyt og opfordrede til Gentagelse. Fra Gymnastiksalen, der ved et stort Arbejde var forvandlet til et smukt Kirkerum, gik Seminariets store, daglige Familie over i Festsalen, hvor Skolen gav en beskeden Kop Kaffe.

Persona-
lia
Diverse

Ved Skoleaarets Begyndelse tiltraadte efter vel overstaaet Kursusaar og Gymnastik-eksamen Frk. *R. Præstbro* sin Stilling ved Seminariet (Gymnastik, Haandgerning og en Klasse Dansk). Samtidig hermed afsluttede Frk. *Nielsen*, der havde vikarieret i en Del af Frk. Præstbros Timer, sin næsten 40aarige Virksomhed i Seminariets Tjeneste. Frk. *Nielsen* kan se tilbage paa en meget smuk og betydningsfuld Livsgerning, hvorhun ved sin Energi, Dygtighed, Friskhed og Uegennytte har øvet en vidtrækkende Indflydelse, først og fremmest overfor Seminariets kvindelige Ungdom. Paa Frk. *Nielsens* 60 Aars Fødselsdag den 22. August indbød hendes mange Venner hende til en Festlighed paa Seminariet, hvor der fra mange Sider blev bragt hende en Tak og udtalt gode Ønsker for hendes Otium.

Frk. R. Præstbro

En Tak bør i den Forbindelse ogsaa bringes Fru *R. Nissen* for hendes udmærkede, fleraarige Vikarhjælp i Gymnastik, og til Lærer *Hejbøl*, fordi han vilde overtage en Klasse Dansk ekstra i Frk. Præstbros Kursusaar.

Frk. Nielsen

2. September var 25 Aars Dagen for Læreren *Hansens* og Forstander *Gjelstrups* Tiltræden; i den Anledning indbød Bestyrelsen Elever og Lærere m. fl. til en smuk Festlighed, hvilket de to Mænd var taknemmelige for. Ved denne Lejlighed mindedes ogsaa Forstander *Krogsøe*, der var fratraadt for de 25 Aar siden; et smukt Billede af ham skænkedes Seminariet til Ophængning i Biblioteket, og Dagen efter bragte Lærer *Christensen* som Repræsentant for Seminariet en Hilsen herfra ved den Mindstensafsløring, som da fandt Sted i Holbæk.

Skolebetjent *Axel Pedersen* rejste efter ca. syv Aars Tjeneste herfra til Juli for at overtage en Stilling i Struer. Vi tak-

ker ham for de syv Aar og vil mindes ham for hans venlige og tjenstvillige Færd. Til hans Eftermand udtog Bestyrelsen blandt 35 Ansøgere Gartner *H. M. Hansen*, tidligere Fyrmeister paa Stefanshjemmet, Aarhus, og Portør paa Vestervig Amtssygehus.

Endnu bør i denne Aarsberetning to af Seminariets gamle Elever mindes: Missionær i Indien Frk. *Anna Søndberg* (dim. 19), der omkom ved »Agda«s Forlis i Horsens Fjord i Januar, og Kommunalærer i Sønderborg *Herman Boye* (dim. 35), om hvis Død Aviserne bragte Meddelelse 12. Juni.

Som et Led i det landsomspændende Arbejde til *Tuberkulosens Bekæmpelse* blev i Foraaret alle Eleverne undersøgt paa Foranstaltning af Tuberkulosestationen i Holstebro (Overlæge Stein), og de negative Reagenter fik Calmette-Vaccinationen. Ingen fejlede noget, et meget glædeligt Resultat.

Den *Værnemagtsbelægning*, jeg omtalte i sidste Aarsberetning, blev hævet 9. Januar efter at have varet en Maaned. Bortset fra en 3 Ugers Belægning paa »Sparta« i Juni var Seminariet sin egen Herre Resten af Aaret, medens Nr. Nissum Højskole uden Afbrydelse har været beslaglagt lige siden December 1943 og nu kan befrygte at skulle gaa ind i et fjerde Halvaar uden Elever. Mens disse Linjer skrives, er forøvrigt en Del af Seminariet paany blevet belagt, ligesom Østre Skole er beslaglagt til Flygtninge; men det hører det nye Aar til.

I Juli afholdtes *Helliggørelsesmøde* i Nr. Nissum. Det skulde have været delt mellem Kirken og Missionshuset; men da dette sidste var optaget af andet Formaal, fik Seminariet den Glæde at hjælpe til ved at stille Festsalen til Raadighed for et Par af Møderne. Det var et Fredens Pust i Krigens Tid.

25 AARS JUBILARERNE

25 AARS JUBILARERNE

Jens Roald Andersen, født i Hillerslev i Thy 28. August 1896, Søn af Husmand Anton A. Viet 6. Juni 1924 i Søndbjerg Kirke til Mette Marie Lyng, Datter af Fisker Jens L., Tambohus. Aarskursus paa Lærerhøjskolen 5 Gange. Lærer ved Hvidbjerg Realskole, Thy, og i Kastrup. Tillidshverv: Lærerraadsformand, Medlem af Københavns Amts Ungdomsskolenævn, Næstformand i Taarnby-Kastrup Sogneraad.

Anders Kristian Harbo Andersen, født i Hillerslev i Thy 3. Maj 1891. Broder til ovennævnte. Viet 8. August 1919 i Nyborg Sognekirke til Anna Margrethe Knudsen, Datter af Kommunalærer P. C. K., Nyborg. Aarskursus paa Statens Lærerhøjskole. Bestyrer af Hvidbjerg Realskole, Thy, og af Løgumgaard Realskole pr. Løgumkloster. Lærer i Dagstrup pr. Mørke og i Odder. Senere Kantor smst. Tillidshverv: Folketingsmand.

Holger Johannes Astrup, født i Søndbjerg, Thyholm, 12. November 1898, Søn af Lærer A. Astrup, Søndbjerg. Viet 20. Maj 1923 i Skjern Kirke til Anna Lauridsen, Datter af Købmand L. L., Skjern. — Statens Kursus i Tysk, Handelskorrespondance og Vekselret. Lærer i Lyngs og i Skjern (her efter § 35).

Agnes Elisabeth Bruun, født 3. Oktober 1892 i Lemvig, Datter af Mejeriejer C. B. Forskellige Sprogkursus. Aarskursus i Dansk og Fransk. Præl.eks., Tillægseks. i Engelsk. Eks. for Udlændinge ved Oxford Universitet, Skolekøkkenli.eks. Lærerinde ved Bjerringbro og Hvidbjerg Realskoler og v. Lemvig Skolevæsen.

Niels Henrik Bruun, født i Harboøre 28. Juli 1896, Søn af Murermester C. M. B. Broder til Kathrine Langmack (16). Viet 8. Maj 1930 i Brørup Kirke til Theodora Bindesbøll, Datter af Direktør S. W. B., Helsingør. Forskellige Sommerferiekursus, Sløjdlærereksamen. Lærer v. Nr. Nissum Seminariums Forberedelsesklasse, i Borbjerg, Hodsager og i Sdr. Vilstrup. Tillidshverv: Fmd. for Kolding og Omegns Lærerforening og for Kolding Aarskursus for Lærere, Medlem af Aften- og Ungdomsskolenævnet for Vejle Amt.

Mads Peter Jensen Bundgaard, født i Linde pr. Naur 6. November 1896, Søn af P. Chr. B. Viet 6. Maj 1927 i Sunds Kirke til Emma Simmelsgaard, Datter af Jes S. Kursus i Gymnastik, Tillægseks. i Tysk, En-

gelsk og Fransk. Lærer i Resen ved Struer og i Linaa, Sunds Sogn. — Afsked 1. Marts 1944 p. Gr. af Sygdom.

Morten Astrupgaard, Nf. fra Christensen, født 4. August 1893 i Sædding, Søn af Gaardejer Chr. Astrup C. Viet 3. August 1923 i Hvidbjerg Kirke, Thyholm, til Kristine Marie Sørensen, Datter af Gaardejer Søren J. S., Hvidbjerg. Statens Tegnelærerkursus, Talekursus, Ordblindekursus. Tillægseks. i Tysk, Talelærereks. Lærer ved Tommerup Højskole og ved Odense Skolevæsen. Lægeaut. Talelærer og Ordblindelærer. Privat Tale- og Ordblindeinstitut. Korvirksomhed.

Poul Frederik Høgh Christensen, født i Humlum 1. August 1898, Søn af Lærer Chr. C. (96), Broder til Ejnar Frisch Chr. (28). Viet 23. Maj 1922 i Nr. Bork Kirke til Barbara Jacobsen, Datter af Møller Cl. J. Ægteskabet opløst 1938. Aarskursus 2 Gange. Lærer ved Neksø og Kjellerup Realskoler, Bestyrer af Brædstrup Realskole. — Afgaaet med Pension 1. August 1938.

Anders Kristian Frederiksen, født i Ørum, Thy, 1. Maj 1895, Søn af Gaardejer Anders F. Viet 12. April 1922 i Hvidbjerg v. Aa Kirke til Kirstine Lykke, Datter af Gaardejer, Sogneraadsformand Kr. L. Skrivekursus og Aftenskolekursus. Hjælpelærer i Gjølstrup 1919–20, Andenlærer i Aardestrup 1921, Enelærer i Gudum ø. Skole 1921–25, siden da Enelærer i Hørsted. Tillidshverv: Formand for Hørsted Menighedsraad og for Hassing Herreds Lærerkreds.

Anne Margrethe Hillersborg, født i Gimsing v Struer 24. Juni 1898, Datter af Gaardejer Carl H. Tillægsprøve i Tysk. Aarsvikar ved Tapdrup Skole 1919–20, Lærerinde i Overlund 1920–25 og i Struer siden da.

Hans Iversen, født i Vejrup 14. Marts 1897, Søn af Gaardejer, Amsraadsmedlem I. I. Viet d. 27. Juli 1929 i Lyngby Kirke v. Trustrup til Sigrid Victoria Brandstrup, Datter af Gaardejer Chr. B., Trustrup. Skrivekursus og Aftenskolekursus. Tillægsprøve i Tysk, Engelsk og Orgelspil. Vinterlærer i Nr. Bork 1919, Andenlærer i Snejbjerg 1920–25 og i Trustrup til 1931, Lærer i Tanderup, Snejbjerg Sogn, siden da.

Niels Andreas Jensen, født i Sahl 18. December 1897. Søn af Husmand Frederik J. Viet 10. Oktober 1925 i Aalborg til Johanne Kiel, Datter af Tømrer P. H. C. K., Aalborg. Feriekursus i Kemi, Fysik, Bogføring og Handelslære. Aarskursus i Matematik, Fysik og Kemi. Vikar i Lemvig 1919 og i Frederikshavn 1920, Timelærer smst. 1921, fast ansat 1925, efter § 35 1942.

Jeppe Kirstein Jeppesen, født i Kejlstrup, Nr. Snede Sogn 18. September 1895. Viet d. 2. November 1927 i Vissenbjerg Kirke til Fanny Marie Dueholm Nielsen, Datter af Karl Chr. N., Rold, Vissenbjerg. — Aarskursus, Sløjdkursus og Husflidskursus. Vinterlærer i Borris. Vikar i Nørstoft, Sevel Sogn, og i Hvingel, Hee Sogn. Nu Lærer i Rold pr. Bred, Vissenbjerg Sogn. Tillidshverv: I Bestyrelse for Brugsforening og Kr. Lytterforening.

Kristian Kastberg, født i Dybe 30. September 1897, Søn af Gaardejer, Sognefoged P. K. Viet 8. Juni 1924 i Strellev Kirke til Karen Grøn-

lund, Datter af Gaardejer Fr. G., Topgaard pr. Ølgod. — Aarskursus i Geografi, Geologi, Bibliotekskundskab, Zoologi og Botanik. Lærer ved Frederiksberg Skolevæsen siden 1919. Læsestueleder og Skolebibliotekar. Har udgivet: Hvorledes bør et Skolebibliotek indrettes? (1939). Med-udgiver af Opgaver til Brug i Skolelæsestuen I—II (1929—31) samt Bog og Bibliotek (1942).

Niels Peder Kjær, født i Haskjær, Vinding Sogn, 21. Juli 1896, Søn af Sognefoged, Gaardejer Anders Meldgaard K. Viet 8. December 1922 i Klipleve Kirke til Anna Cathrine Brix, Datter af Gaardejer Andreas B., Bjerndrup, Klipleve. Kursus i Dansk, Tysk m. m. — Lærer i Alnor, Graasten og Felsted.

Anders Søndergaard Nielsen Krogh, født i Thisted 19. Januar 1896. Søn af Slagtermester Lars Nielsen K. Viet 8. August 1926 i Haverslev Kirke til Nielsine Jepsen, Datter af Gaardejer Peder J., Bonderup. — Sløjdkursus og Sangkursus. Handelseksamen. Lærer ved Lindalsminde Skole, Vestervig Sogn, og i Jerne ved Esbjerg. Tillidshverv: I Vestervig: Medlem af Menighedsraadet. I Jerne: Formand for Ungdomsskolen samt Medlem af KFUK og M's Kredsbestyrelse. Udgiver af: Skriftlig Dansk for Aftenskolen.

Laurs Nielsen Laursen, født i Grønbæk 16. Maj 1895, Søn af Gaardejer Jens L. Viet 13. Maj 1921 i Sædding Kirke til Marianne Christensen, Søster til Morten Astrupgaard (19). Aarskursus, Statens Tegnelererskursus. Sløjdlærereksamen. Lærer i Lintrup siden 1920. Tillidshverv: Medlem af Repræsentantskabet for Brørup Bank.

Peter Lybecker, født i Nordby, Fanø, 17. Februar 1897, Søn af Skipper Thomas Jessen L. Viet 28. Januar 1922 i Ullerslev Kirke paa Fyn. til Else Hansen. 1920 Lærer ved Skanderup Friskole, 1922 Andenlærer v. Starup Skole pr. Haderslev, 1926 Førstelærer i Stifts Bjerghy.

Elvin Nielsen Munck, født i Sørig, Raabjerg Sogn, 21. Juni 1893, Søn af Landmand Niels Chr. Christensen M. Viet 16. August 1922 i Hvornum Kirke til Mathilde Vad, Datter af Landmand Chr. V., Hvornum. Søster til N. A. C. Vad (19). Aarskursus. Organisteksamen. Friskolelærer i Kragelund pr. Løsning. Lærer paa Endelave, siden 1926 Enelærer i Tanderup pr. Bonderup.

Thomas Frølund Nielsen, født i Snebjerg 16. December 1894, Søn af Møller Jens N. Viet 23. April 1924 i Nr. Nissum Kirke til Ane Margrethe Grøngaard, Datter af Mejeribestyrer P. G., Nr. Nissum gl. Mejeri, Søster til Astrid G. (22) og Evald G. (38). Aarskursus i Dansk, Matematik, Kemi, Fysik, Tysk, Svensk og Litteratur. Tillægsprøve i Tysk. Lærer i Nybøl 1920—32, i Herning til 1938 og siden i Gladsaxe.

Hans Kristian Sidenius Horslund-Olsen, født i Fjand, Sdr. Nissum Sogn, 11. Juli 1897, Søn af Lærer A. H.:O. Viet 15. Juni 1923 i Sdr. Stenderup Kirke til Katrine Uldall Jensen, Datter af Lærer J. Kursus i Engelsk. Tillægsprøve i Engelsk. Vikar i Pindstrup, Andenlærer i Agtrupskov, Enelærer i Hørsbøl, og siden 1929 i Fitting. Bibliotekar og Kasserer for Vorbasse Sognebibliotek.

Birgitte Lund Pedersen, født i Ramme 21. Marts 1895, Datter af Lærer Kr. L. P. Lærerinde i Dybbøl.

Jakob Nygaard Petersen, født i Rønde 7. December 1898, Søn af Lærer Julius P. Broder til Axel Nygaard P. (21). Ugift. — Kursus i Geografi og Engelsk. Artiumskursus i Randers 1925—27. Andenlærer i Bjerregrav 1921—27, derefter Lærer ved Københavns Skolevæsen.

Christian Stinus Pedersen Plet, født i Hygum pr. Klinkby 22. September 1890, Søn af Fisker P. Chr. P. P. Viet d. 27. August 1920 i Høve Kirke til Mariane Poulsen Hav, Datter af Fisker Poul Pedersen H. — Kursus i Dansk. Aarsvikar i Bagterp ø. Skole 1919—20, Andenlærer i Guderup paa Als 1920—21, Enelærer i Bagterp ø. Skole 1921—24, siden da Førstelærer i Sønderhaa, Thy. Tillidshverv: Medlem af Menighedsraadet, Formand for Sygeplejeforeningen, Regnskabsfører i Brugsforeningen.

Poul Kristian Poulsen, født i Hvidbjerg, Thyholm, 19. August 1898, Søn af Kirkebetjent Søren P. Viet 15. April 1924 i Hanbjerg Kirke til Anna Margrethe Christensen, Datter af Henrik C., Nedergaard, Hanbjerg. Aarskursus i Dansk, Sproghistorie, Engelsk og Fransk. I Hjørring i Engelsk. Korte Kursus i Tysk, Tegning, Svensk, Dansk, Handelsregning. Tillægsprøve i Tysk, Engelsk og Svensk. — Lærer i Hanbjerg 1920—23, i Skjern til 1939, siden da Førstelærer i Sindal.

Anna Mikaline Søndberg, født i Spentrup 14. Marts 1896, Datter af Gaardejer Anton S., Søster til Michael S. (29). Sprogkursus og Sygeplejekursus i Forbindelse med Uddannelse paa Missionsskolen. Vikar i Tykskov, Lærerinde ved Høve Privatskole og ved Hasseris Kommuneskole. Missionær i D.M.S. Afrejste til Sydindien 3. Januar 1925. Kom til Danmark 31. Marts 1940. Omkom 15. Januar 1944 under en Møderejse ved »Agda«s Forlis mellem Horsens og Endelave. D.M.S. har udsendt et Mindeskraft om hende. Overskuddet ved Salget skal gaa til et allerede oprettet Mindefond, der bærer hendes Navn.

Søren Sørensen, født i Stærkær 4. September 1892, Søn af Gaardejer Søren S. Viet 29. Oktober 1926 i Rødding Sognekirke til Karen Marie Seeberg, Datter af Gaardejer P. Jensen S., Brændstrup. Gymnastik- og andre Kursus. Lærer i Brændstrup, Rødding Kommune. Bestyrer af Gramby Banks Filial, Formand for Ungdomsforeningen.

Niels Alfred Christiansen Vad, født i Hvornum 5. Februar 1898, Søn af Forpagter Chr. Christiansen V. Viet 7. Februar 1921 i Arentsminde Kirke til Anna Bransager, Datter af Gaardejer Kristian B., Arentsminde. Andenlærer ved Ingstrup v. Skole, Lærer i Grædstrup, Ravnkilde og Gredsted pr. Gredstedbro.

Øverste Række fra venstre: Evald Munksgaard, Richardt Jensen, Karl Slemming, Ejler Sønderriis, Orla Andersson, Johs. Lovmand, J. Kirkegaard Nielsen, Erik Højby Hansen, J. Nørgaard Christensen, Th. Livbjerg Christensen, Ove Homburg, K. M. Sørensen, N. Skaanning Nielsen, J. P. Balling.

Næstøverste Række: Lærer Kr. Kristensen, Lærer Hansen, Frk. Poulsen, Frk. Larsen, Mette Clemmensen, Karen Nørgaard, Laura Albertsen, Yrsa Schmidt, Ellen Byskov, Jens Dahl Jensen, P. K. Munksgaard, Fru Berg, Lærer Berg, Fru Pastor Nielsen, Pastor Nielsen.

Næstnederste Række: Lærer Christensen, Fru Christensen, Frk. Porup, Lærer Sørensen, Lærer Nissen, Fru Nissen, Lærer Hejbøl, Fru Hejbøl, Statskonsulent Kaalund-Jørgensen, Frk. Gjelstrup, Fru Kaalund-Jørgensen, Forstander Gjelstrup, Frk. Nielsen, Fru Koch, Lærer Koch, Lærer Søndergaard Jacobsen.

Nederste Række: Elkjær Jeppesen, Johs. Thomsen, A. J. Klemmensen Larsen, Arne Møller Pedersen, Kr. Møller Pedersen, Evald Vinkler, Svend-Aage Gade, Erik Vork.

DIMITTENDERNE 1944

Laura Torp Andersen, født 30. Januar 1909 i Skive Landsogn. Datter af Tømremester K. A. Hovedkarakter mg÷ (6,50).

Orla Raagan Andersson, født 31. Maj 1920 i Struer. Søn af Landpost A. P. A. Hovedkarakter mg (6,74).

Jens Peter Andreasen Balling, født 26. Januar 1918 i Humlum. Søn af Husmand J. K. B. Hovedkarakter mg÷ (6,17).

Ellen Ovesen Byskov, født 17. Marts 1922 i Hygum. Datter af Kirkesanger K. O. B., Lemvig. Hovedkarakter mg+ (7,17).

Jens Nørgaard Christensen, født 19. Maj 1915 i Borbjerg. Søn af afd. Boelsmand K. Nørgaard. Hovedkarakter g+ (5,55).

Thomas Peter Livbjerg Christensen, født 16. April 1920 i Lemvig. Søn af Cementwarefabrikant C. C. Hovedkarakter mg÷ (6,20).

Mette Katrine Clemmensen, født 7. November 1921 i Lyngs. Datter af Gaardejer E. C. Hovedkarakter mg÷ (6,59).

Svend Aage Juel Gade, født 7. Juni 1921 i Bregninge, Ærø. Søn af Førstelærer P. C. (16), Lyngs. Hovedkarakter mg (6,85).

Erik Højby Hansen, født 17. Oktb. 1922 i Skarrild. Søn af Førstelærer J. P. H., Døvling. Hovedkarakter mg+ (7,20).

Ove Homburg, født 18. Februar 1923 i Holstebro. Søn af Repræsentant K. C. H. Hovedkarakter mg (6,79).

Christian Richardt Jensen, født 30. November 1921 i Skjoldborg. Søn af Uddeler J. P. J. Hovedkarakter mg÷ (6,00).

Jens Dahl Jensen, født 28. Februar 1922 i Sdr. Kongerslev. Søn af Portør L. D. P. J., Vester Hassing. Hovedkarakter mg (7,11).

Svend Aage Elkjær Jeppesen, født 19. Juni 1922 i Erritsø. Søn af Lærer S. E. J., Lyng. Hovedkarakter mg÷ (6,21).

Aksel Johannes Klemensen Larsen, født 6. April 1921 i Fabjerg. Søn af Gaardejer M. Kl. L. Hovedkarakter mg (6,91). Broder til Magda Kl. L. (41) og Niels Kl. L. (41).

Johannes Lovmand, født 22. April 1922 i Ørnhøj. Søn af Lærer K. L. Hovedkarakter mg ÷ (6,42). Broder til Svend Lovmand (42).

Evald Munksgaard, født 2. April 1919 i Hammerum. Søn af pens. Landpost J. P. M. Hovedkarakter mg ÷ (6,14). Broder til Kristian M., (35).

Peder Kristian Munksgaard, født 22. Maj 1914 i Borbjerg. Søn af Gaardejer M. C. M. Hovedkarakter mg (6,83).

Jens Kirkegaard Nielsen, født 28. Juni 1922 i Sahl. Søn af Gaardejer J. N. Hovedkarakter mg (6,98).

Niels Skaanning Højsvig Nielsen, født 19. Oktbr. 1922 i Vorbasse. Søn af N. P. E. Nielsen (13), Skjoldbjerg. Hovedkarakter mg (6,92). Første Nissumit af 3. Generation. (Faderen første Nissumit af 2. Generation).

Karen Nørager, født 29. Januar 1919 i Lønborg. Datter af afd. Gaardejer P. H. N., Give. Hovedkarakter mg (6,90).

Hans Arne Møller Pedersen, født 24. Oktober 1921 i Ejstrup, Skanderborg Amt. Søn af Gaardejer H. M. P. Hovedkarakter mg (6,71).

Kristian Møller Pedersen, født 25. August 1919. Broder til foregaaende. Hovedkarakter mg (6,94).

Yrsa Schmidt, født 29. Oktober 1916 i Janderup. Datter af Gaardejer P. J. S., Lervang. Hovedkarakter mg ÷ (6,39).

Karl Skaarup Slemming, født 1. Marts 1920 i Pedersborg, Sorø Amt. Søn af Gaardejer N. P. N. Sl., Hammelev, Djursland. Hovedkarakter mg (6,85).

Ejler Christian Sønderriis, født 20. April 1922 i Nr. Nissum. Søn af fhv. Gaardejer H. P. S. Hovedkarakter mg (6,86). Broder til Sv. Aage Sønderriis (36).

Karl Marinus Sørensen, født 21. Marts 1919 i Hurup. Søn af Husmand P. A. S., Ginnerup. Hovedkarakter mg ÷ (6,02).

Johannes Laurits Thomsen, født 8. Januar 1918 paa Jegindø. Søn af Lærer Th. N. T. (05), Skjern. Hovedkarakter mg ÷ (6,48). Broder til Ellen T. (38).

Evald Berg Vinkler, født 10. April 1921 i Sunds. Søn af Husmand P. V. Hovedkarakter mg (6,70).

Erik Norman Vork, født 2. September 1922 i Odense. Søn af Overassistent A. C. V., Kolding. Hovedkarakter mg (6,67).

AF AARETS DAGBOG

Efter »Dæmring«

- Ansættelser og Udnævnelser**
- 07 *J. Chr. Clausen*, Vejle, k. t. § 35 Lærer ved Skørping Borger-skole.
- 17 *K. P. Samuelsen*, Odense, k. t. Overlærer v. Mulernes Legat-skole, Odense.
- 19 *Holger J. Astrup*, Skjern, k. t. § 35 Lærer.
- 23 *J. C. Larsen*, Thisted, k. t. Overlærer ved Hjørring ø. Skole.
- 24 *Jul. Faurholt-Hansen*, Osted, k. t. Enelærer i Kidserup.
- 27 *Knud Kr. Noe*, Stenderupskov, k. t. Førstelærer i Mammen.
- 29 *Søren Hebsgaard* fast ansat som Seminarielærer i Skaarup.
— *Karl Chr. Sjørring*, Thorsminde, k. t. Førstelærer i Gudumlund.
- 30 *Anna Margrethe Petersen*, København, fast ansat.
- 31 *Jens Peter Danielsen*, Alstrup, k. t. Enelærer i Bjergby.
— *J. A. Søndergaard Jensen*, Skjern, k. t. § 35 Lærer.
- 32 *Kr. Kynde* k. t. Lærer v. Sønderby Skole, Ulfborg.
- 33 *Valborg Eriksen* fast ansat som Timelærerinde i Glostrup.
- 35 *Elith Madsen*, Ø. Hjermitzlev, k. t. Førstelærer i Vrensted.
- 36 *Johannes Knudsen*, Aulum, k. t. Førstelærer i Kragelund,
— *Fru Helga Sterregaard*, f. Verden, ansat som Timelærerinde i Odense.
- 38 *Aage Led*, Yding, k. t. Enelærer i Skinnerup.
- 38 *Svend Aage Stadel Petersen* k. t. Enelærer i Gullev.
— *Ingvard Thøgersen Thise*, Almstok, k. t. Enelærer i Over Vis-kum.
- 39 *Agnes Andersen*, Sejling, k. t. Lærerinde i Vinderup.
— *Ejvind Bjerre*, Lemvig, k. t. Lærer i Lemvig.
— *Henning Gantriis* Lærer i København.
N. O. Dusgaard Nielsen Lærer i Aarhus.
— *Ester Rønn Nielsen* k. t. Lærerinde i Sundby, Thy.
- 40 *Svend Aage Dalgaard*, Værebros, k. t. Enelærer i Thorsminde.
— *Peder Dybdal* k. t. Lærer v. Dronninglund Skolevæsen.
— *M. Thøger Jensen* k. t. Timelærer i Odense.
— *Thomas Johansen*, Dyreby, k. t. Førstel. i Hesselho pr. Tofterup.
— *Charles Sloth* k. t. Lærer i Tømerby.
- 41 *Olaf Bendtsen* fast ansat i Arnum.
— *R. V. Fosgaard* fast ansat i Hagested.
— *Ellen M. Holm* k. t. Lærerinde i Stenstrup.
— *Svend Aage Houllind* k. t. Lærer i Nr. Vorupør.
— *Ellen Ilkjær* fast ansat i Vinding.
— *Kirstine Krarup* ansat som Aspirant i Ore.
- 41 *Ejnar Nielsen* fast ansat som Lærer i Lønborg.

- 41 *Børge Risum Pedersen* fast ansat i Borbjerg.
— *Kr. Schriver* fast ansat i Vildbjerg.
- 42 *Aage Grummesgaard Bendtsen* fast ansat i Hald.
— *Karen M. Madsen* ansat som Aspirant i Hadsund.
— *Frode I. Nørgaard* ansat som Aspirant i Trustrup.
- 43 *Gunner Eriksen* k. t. Timelærer i Lemvig.
— *Kaj Ove Jensen* Lærer v. Hvidbjerg Realskole, Thy.
— *Poul Jeppesen* Lærer v. Brædstrup Realskole.
— *J. O. Jørgensen* ansat som Aspirant i Lærerembede v. Stenderup Centralskole.
— *Arne M. Laustsen* k. t. Lærer i Rønbjerg.
— *Chr. Toft Nielsen* Lærer v. Salling Ungdomsskole, Jebjerg.
— *Aage Vinderskov* k. t. Timelærer i Lemvig.
- 44 *Sv. Aage Gade* Lærer v. Østervraa Realskole.
— *J. Dahl Jensen* Lærer v. Hjørring Realskole.
— *N. Skaanning Nielsen* Lærer v. Hvidbjerg Realskole, Thy.
— *Kr. Møller Pedersen* Lærer v. Haslev Højskole.
Rigmor Præstbro Lærerinde v. Seminariet (Dansk, Gymnastik og Haandarbejde).

Afskedigelser

- 00 *Anton Nielsen*, Mygind, med Pens. fra 30. Sept.
- 01 *H. C. O. Hansen*, St. Arden, m. Pens. fra 31. Oktbr.
— *Chr. Jensen*, Hygum, m. Pens. fra 31. Oktbr.
- 03 *Jens Chr. Larsen*, Næstved, m. Pens. fra 31. Juli.
- 04 *J. P. Andreasen*, Vandløse m. Pens. fra 1. Sept.
— *Carl Jørgensen*, Sejrup, m. Pens. fra 31. Oktbr.
- 06 *J. Laursen*, Olling, m. Pens.
— *J. P. Sørensen*, Voldum, m. Pens. fra 30. Septbr.
- 13 *Svend A. Larsen*, Bøgely, m. Pens. fra 31. Marts.
- 21 *Chr. P. Volder*, Thorsted, m. Ps. fra 31. Oktbr.
- 40 *Anna Mikkelsen*, Aulum, fra 31. Marts.

Døde

- 97 *P. Randskov*, Evetofte, 26. Juni. 72 Aar gl.
— *Jakob P. Mortensen*, Brejning, 26. Maj. 67 Aar gl.
- 99 *Hans Nielsen*, Maabjerg. 72 Aar.
- 09 *Albertine Iversen*, Em, 1. Juni. 61 Aar gl.
- 12 *Alfred Trudsø*, Søborg, 53 Aar.
— *Fru Henriette Østerby*, f. Vestergaard, Thisted.
- 16 *E. P. A. Jensen*, Jegindø, 59 Aar.
- 19 *Anna Søndberg*, 15. Jan. 47 Aar.
- 35 *Herman Boye*, Sønderborg, 12. Juni. 30 Aar gl.

Bryllupper

- 39 *S. E. Abrahamsen*, Kjellerup, til Bodil Margrethe Porup Hansen, (42). Datter af Seminarielærer H. J. H., Nr. Nissum. 12. Juli.
— *J. A. Buskov*, Kæruppr. Frøstrup, til Agnes Nielsen, Vinderup. 15. Juni.
— *Erik Christensen*, Ikast, til Nanna Møller, Ringkøb. 28. Maj.
— *Gunner Hede* til Kristine Jensen (39), Sdr. Nissum. 27. Maj.
— *N. O. Dugaard Nielsen*, Skanderborg, til Misse Sørensen (39), Datter af Førstelærer S. M. Sørensen, Nr. Nissum ø. Skole. 31. Marts.
— *K. Sidelmann* til Elly Søndergaard, Fabjerg. 23. Juli.
- 40 *Einar Lilbæk*, Fjeldstervang, til Anna Mikkelsen (40), Aulum. 5. April.
- 41 *Jens Bjørndal Gravensen*, Nakskov Realskole, til Helga Christiansen, Lunde v. Nr. Nebel. 21. Oktbr.
- 42 *Svend Aage Koch*, Hjerm vestre Skole, til Esther Houe. 26. Maj.
- 43 *Poul Jeppesen*, Brædstrup Realskole.

skole, til Sigrild Vraa-Jensen (43),
Datter af afd. Lærer J. S. Jen-
sen, tidl. Nr. Nisum ø. Skole.
5. August.

- 44 *Jens Dahl Jensen*, Hjørring Re-
alskole, til Edith Simonsen, Gan-
drup. 1. Septbr.
— *N. Skaanning Nielsen* til Jenny
Sandfær (43), Nr. Nisum. 15.
Oktober.

Sølvbryllupper og Jubilæer

- Forstander *P. C. Gjelstrup* 25
Aars Jubilæum som Forstander
for Seminariet. 2. Septbr.
Seminarlærer *H. j. Hansen* 25
Aars Jubilæum som Lærer ved
Seminariet. 2. Septbr.
99 *P. B. Lauritsen* 40 Aars Jubilæum
i Hjørring.
00 *Mads Kristensen* 40 Aars Jubi-
læum i Nøddelund 1. April.
02 *Hans Ingvarthsen* 25 Aars Jubi-
læum i Aastrup.
03 *L. E. Larsen* 40 Aars Jubilæum
i Mammen. 1. Juni.
06 *C. S. Vestergaard Mikkelsen* 25
Aars Jubilæum i Ljørring. 1. De-
cember.
11 *Petra Dalgaard* 25 Aars Jubi-
læum i Lemvig. 1. Septbr.
— *Karoline Jensen* 25 Aars Jubi-
læum i Vejle.
12 *H. Nyhuus* 25 Aars Jubilæum
i Esbjerg. 1. Marts.
— *Chr. Winther* 25 Aars Jubilæum
i Rødding.
14 *J. P. Bruun Simonsen* 25 Aars
Jubilæum i Vigersted. 1. Maj.
— *J. Kr. Kristensen* 25 Aars Jubi-
læum i Iller.
15 *Ernst Folmann* 25 Aars Jubi-
læum i Rødby Havn. 1. Maj.
— *Gerhard Nielsen* og Hustru,
Tarm, Sølvbryllup. 11. Novbr.
— *L. Sandager* 25 Aars Jubilæum
i Gummerup. 1. Septbr.
16 *P. Dalgaard* 25 Aars Jubilæum
i Taps. 1. April.
— *Samme* og Hustru Sølvbryllup.
19. Marts.
— *Katrine Langmack* 25 Aars Ju-
bilæum i Holstebro. 21. Aug.

Eksaminer.

- 20 *M. Bruun*, Vemb, Sløjdlærereks-
amen fra Askov.
27 *P. A. Andersen*, Odense, Faglæ-
rereksamen i Engelsk.
30 *Johs. Hoppe*, Sløjdlærereksamen.
39 *N. O. Dusgaard Nielsen*, Skan-
derborg, Faglærereks. i Dansk.
41 *Ernst Chr. Fuursted*, Agerfeld,
Sløjdlærereksamen fra Dansk
Sløjdlærerskole.

Aarskursus

- 23 *Poul Bredtoft*, Nr. Kongerslev.
— *J. C. Laursen*, Vind.

Bøger

- 09 *P. Fløe Jensen* udgiver sammen
med Joh. Sulkjær (98): »Hvor-
num Sogn i Onsild Herred«.
26 *Svend Sørensen*, Tarp, Udgiver
af et Regnskabssystem og et
Dansk system for Aften- og Ung-
domsskolen.
30 *Ivan Rønn*, Aalborg, Novelle-
samlingen »Mennesker«. (Gyl-
dendal).
35 *Kr. Lebeck*, Feldingbjerg, Udgi-
ver af Regnebog for Aftensko-
len (Skolebogsforlaget i Nak-
skov).

Navneforandring

- 37 *Axel Nielsen*, København, og
40 *Emil Nielsen*, Frederikshavn, til
Øye-Nielsen.

Andet

- 11 *K. M. Hermansen*, Skodborg,
indvalgt i Bestyrelsen for »Bør-
nenes Helsehjem« i Sdr. Vil-
strup.
12 *Chr. Winther*, Rødding, Anmel-
der af Børne- og Ungdomslitte-
raturen i »Folkeskolens«.
16 *Vilh. Hansen* Formand for Bør-
gerforeningen i Skodborg.
— *P. A. Poulsen*, Stenderup, Med-
lem af Bestyrelsen for »Arbejde
adler«.

- 17 Realskolebestyrer *Chr. Jensen*,
Nørresundby, Form. for Nørre-
sundby Haandværkerforening.
- 20 *N. M. Bruun*, Vemb, Medlem af
Bestyrelsen for Aften- og Ung-
domsskoleforeningen (Ringkøb.
Amt).
- 20 *Mrs. Signe Lloyds* Mand er ble-
vet Præst i Irland.
- 26 *Svend Sørensen*, Tarp, Medlem
af Bestyrelsen for Aften- og
Ungdomsskolef. (Ringk. Amt).
- 33 *M. Linderoth*, Fabjerg, Medlem
af samme Bestyrelse.

Rettelse af Trykfejl: I Aarbogen for 1940 staar der paa Side 23:
»som kun psykoteknisk *bliver*«, læs: *kliner*.

1944